

Efekty programów gwarancji de minimis i COSME – raport z badania 2021

Bank Gospodarstwa Krajowego
Departament Badań i Analiz
Listopad 2021 r.

Szanowni Państwo,

Przekazujemy w Państwa ręce dziesiąty z kolei raport oceniający efekty rządowego programu *Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego*, który od samego początku swojego istnienia ma na celu wsparcie polskich mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Tym razem nasze coroczne badanie gwarancji de minimis postanowiliśmy uzupełnić badaniem dodatkowego produktu gwarancyjnego oferowanego przez BGK, jakim są gwarancje COSME. Co więcej, żeby zmierzyć efekt oddziaływania naszych gwarancji bardziej dokładnie, przeprowadziliśmy również badanie kontrolne na losowo-kwotowej próbie mikro-, małych i średnich firm.

Wsparcie w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis jest udzielane przez BGK od połowy marca 2013 roku. W tym czasie BGK objął gwarancjami de minimis, o wartości 115 mld zł, kredyty o skumulowanej wartości 185,7 mld zł.

Cele, które mają realizować gwarancje COSME (z regwarancją przez Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego) są zbliżone do tych, którym służą gwarancje de minimis. Jak się okazuje, gwarancje COSME są traktowane przez polskich przedsiębiorców w dużej mierze jako uzupełnienie rządowego programu gwarancji de minimis, a nie produkt konkurencyjny.

Nasze analizy od lat potwierdzają wyjątkową rolę, jaką odgrywają gwarancje BGK w procesie pozyskiwania finansowania zewnętrznego przez mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa działające w Polsce. Ostatnie badanie dowodzi, że efekty te były widoczne jeszcze bardziej w okresie gdy polska gospodarka i społeczeństwo musiały radzić sobie z wyzwaniem, którym okazała się pandemia COVID-19.

Z wyrazami szacunku,

Mateusz Walewski

Główny Ekonomista

Dyrektor Departamentu Badań i Analiz

Bank Gospodarstwa Krajowego

1.	Gwarancje de minimis i COSME jako produkty BGK	6
2.	Gwarancje BGK w kontekście luki finansowej	11
3.	Wpływ gwarancji BGK na rozwój i funkcjonowanie firm z sektora MŚP	15
4.	Efekty gwarancji BGK dla rozwoju gospodarki	23
5.	Gwarancje BGK w walce ze skutkami pandemii COVID-19	29
6.	Podsumowanie	32
	Metodologia badania i charakterystyka badanych firm	34

- Zawsze, gdy w raporcie jest mowa o **gwarancjach BGK**, należy przez to rozumieć łącznie gwarancje de minimis i COSME. Z kolei skrócone **etykiety de minimis** i **Cosme** zawsze odnoszą się do produktów gwarancyjnych.
- Badanie ankietowe zrealizowane na potrzeby raportu obejmuje gwarancje de minimis i COSME udzielone przez BGK w okresie od 1 marca 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku. Zawsze, gdy w raporcie wskazywane są wyniki dla roku 2021 należy rozumieć przez to gwarancje udzielone w wyżej wskazanym okresie (rok 2021 odnosi się wówczas do edycji badania). Zasada ta nie ma jednak zastosowania w części 4. raportu, która dotyczy wpływu gwarancji BGK na gospodarkę. W tym przypadku posługiwano się zawsze najnowszymi dostępnymi danymi (obejmującymi często gwarancje udzielone aż do września 2021 roku).
- **Próba kontrolna** obejmuje podmioty, które ze względu na wielkość, branżę, przychody, region i zasięg działalności odzwierciedlają strukturę odbiorców gwarancji BGK, ale jednocześnie nie mają kredytu z gwarancją. Ze względu na fakt posiadania tych samych charakterystyk, co beneficjenci gwarancji de minimis i COSME, grupa ta stanowi podstawowy punkt odniesienia dla podmiotów, które skorzystały z gwarancji BGK.
- **Ogół MŚP** to wszystkie podmioty, które wzięły udział w badaniu, niezależnie od tego, czy posiadają one gwarancje BGK, czy nie. Jest to losowo-kwotowa próba wszystkich firm z sektora MŚP w Polsce - została wybrana w sposób losowy z uwzględnieniem pewnych korekt (co miało na celu zapewnienie odpowiednich liczebności wszystkich kategorii przedsiębiorców), a następnie skorygowana z wykorzystaniem wag postratyfikacyjnych

tak, aby oddawała charakterystyki ogółu polskich MŚP.

- Informacje dotyczące organizacji i przebiegu badania oraz charakterystyka próby badawczej zostały zamieszczone w załączniku do niniejszego raportu.
- Do oceny wpływu gwarancji BGK na lukę finansową stosujemy w niniejszym raporcie dwa podejścia analityczne:
 - I – za znajdujących się w luce uznajemy tylko przedsiębiorców, którzy przyznają, że bez gwarancji BGK nie uzyskaliby finansowania (ujęcie wąskie);
 - II – za znajdujących się w luce uznajemy przedsiębiorców, którzy przyznają, że bez gwarancji BGK nie uzyskaliby finansowania albo uzyskaliby je na gorszych warunkach niż warunki wnioskowane (ujęcie szerokie).

Należy pamiętać, że niezależnie od tego, w luce finansowej znajdują się z pewnością również przedsiębiorcy, którzy w ogóle nie aplikowali o wsparcie w postaci gwarancji BGK, a mają utrudniony dostęp do kapitału oraz potencjalnie tacy, którzy aplikowali o wsparcie w postaci gwarancji BGK, ale go nie uzyskali.

- Ilekroć w raporcie jest mowa o „dodatkowym wygenerowanym kredycie” należy rozumieć przez to kredyt udzielony firmom znajdującym się w wąsko zdefiniowanej luce finansowej. Pojęcie „wygenerowanego kredytu” jest bardziej ogólne i obejmuje wszystkie kredyty zabezpieczone gwarancją BGK.

115
mld PLN gwarancji de minimis udzielono od początku trwania programu do września 2021 roku – pozwoliło to zabezpieczyć kredyty o łącznej wartości **185,7 mld PLN**

18,7% całkowitej wartości kredytu udzielonego w Polsce przedsiębiorcom w sektora MŚP udzielono razem z zabezpieczeniem w postaci gwarancji de minimis (17,0%) lub COSME (1,7%)

66,5
mld PLN wynosi wartość dodatkowego kredytu (dla firm w luce) wygenerowanego dzięki gwarancjom de minimis od początku działania programu - to **36,5%** całkowitego kredytu udzielonego MŚP z gwarancjami de minimis

48% firm, które uzyskały kredyt z gwarancją BGK nie otrzymałoby finansowania bez wsparcia w postaci gwarancji de minimis lub COSME

303,7
tys. miejsc pracy udało się zachować, a **146 tys.** utworzyć dzięki dodatkowemu kredytowi wygenerowanemu dzięki gwarancjom de minimis w latach 2014-2021

73% firm posiadających kredyt z gwarancją COSME i **66%** beneficjentów gwarancji de minimis w ciągu ostatniego roku poprawiło swoją płynność finansową, z czego ponad **99%** twierdzi, że było to możliwe dzięki gwarancjom BGK

28% beneficjentów gwarancji de minimis i **25%** firm posiadających gwarancje COSME zrealizowało w ostatnim roku planowane inwestycje pomimo pandemii, w całym sektorze MŚP udział ten wynosił 14%

43% inwestycji zrealizowanych przez beneficjentów gwarancji de minimis miało charakter innowacyjny, podczas gdy w całym sektorze MŚP inwestycje innowacyjne stanowiły tylko 14% wszystkich projektów

72% odbiorców gwarancji de minimis i **62%** odbiorców gwarancji COSME stwierdza, że uzyskane finansowanie z gwarancją pomogło ich firmie przetrwać kryzys wywołany pandemią Covid-19

98,4% beneficjentów gwarancji de minimis oraz **99,6%** beneficjentów gwarancji COSME poleciłoby gwarancje BGK znajomym przedsiębiorcom z sektora MŚP

1.

**Gwarancje de minimis
i COSME jako produkty BGK**

Gwarancje de minimis są produktem BGK oferowanym we współpracy z polskim rządem

Jednym z ustawowych zadań BGK jest prowadzenie działalności gwarancyjnej w ramach realizacji rządowych programów lub w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa¹. Ten obszar działalności BGK jest precyzyjnie uregulowany w ustawie o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne².

Gwarancje de minimis udzielane przez BGK są kluczowe w realizacji tego zadania – Bank realizuje w ten sposób rządowy program pod tytułem *Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego* i działa w tym zakresie w oparciu o specjalną umowę zawartą z ministrem właściwym ds. finansów.

Gwarancje de minimis są produktem gwarancyjnym, który ze względu na swoją skalę nie ma na rynku właściwie żadnej konkurencji. Produkt ten od lat wspiera polskich przedsiębiorców z sektora mikro, małych i średnich firm ułatwiając im dostęp do kredytów obrotowych i inwestycyjnych.

Co ważne, gwarancje de minimis są oferowane jedynie w ramach dostępnego limitu pomocy de minimis. Jeżeli dany przedsiębiorca wyczerpał już możliwości skorzystania z pomocy w ramach dostępnego dla niego limitu pomocy de minimis, gwarancje de minimis nie będą dla niego dostępne.

Środki, jakimi dysponuje BGK udzielając gwarancji de minimis pochodzą z Krajowego Funduszu Gwarancyjnego (KFG), który został uruchomiony w 2018 roku na mocy przepisów wspomnianej już ustawy o poręczeniach i gwarancjach. W funduszu mogą być gromadzone środki pochodzące z różnych źródeł – z funduszy unijnych, zasobów BGK oraz z budżetu państwa. Zasadą funkcjonowania KFG jest dywersyfikacja źródeł pochodzenia kapitału. Ostateczne ryzyko związane z funkcjonowaniem programu gwarancji de minimis bierze na siebie polski rząd.

Adresaci i cel **gwarancji COSME** są tożsame z tymi, które dotyczą gwarancji de minimis. Oba produkty mają wspierać podmioty z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw i służyć zabezpieczeniu kredytów inwestycyjnych oraz obrotowych. Oba produkty są też oferowane za pośrednictwem banków współpracujących z BGK.

Gwarancja COSME jest produktem oferowanym na zasadach rynkowych, nie stanowi pomocy

publicznej i dlatego nie jest wliczana w limity dopuszczalnej pomocy de minimis. Co za tym idzie, jest ona również produktem nieco droższym, ale również dostępnym szerzej – w jej przypadku nie obowiązują wykluczenia charakterystyczne dla programów pomocowych. Co więcej, o gwarancję COSME mogą starać się również przedsiębiorcy, którzy wyczerpali już możliwość korzystania z pomocy de minimis.

Wsparcie udzielane polskim przedsiębiorcom za pośrednictwem gwarancji COSME bazuje na umowie zawartej przez BGK z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym w ramach programu COSME oraz w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFSI) ustanowionego na mocy Planu Inwestycyjnego dla Europy. EFSI ma na celu wspieranie finansowania i wdrażania inwestycji produkcyjnych w Unii Europejskiej oraz zapewnienie lepszego dostępu do finansowania. Są to gwarancje udzielane w ramach portfelowej linii gwarancyjnej z regwarancją Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego.

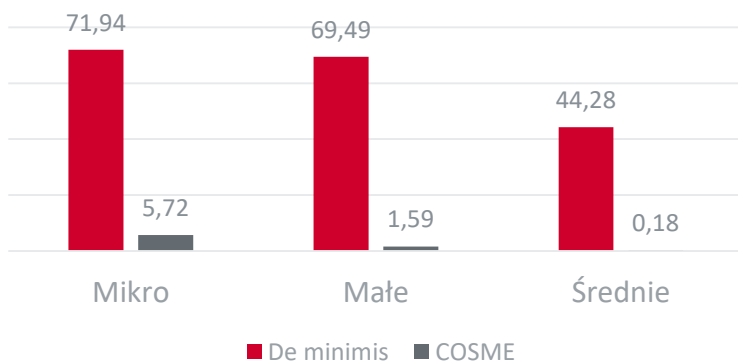
Warunki, na jakich udzielane są zarówno gwarancje de minimis, jak i gwarancje COSME, uległy tymczasowym zmianom, które mają na celu ograniczenie skutków pandemii COVID-19 i tym samym stanowią element pakietu pomocowego BGK dla firm.

1 - Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 594 z późn. zm.)

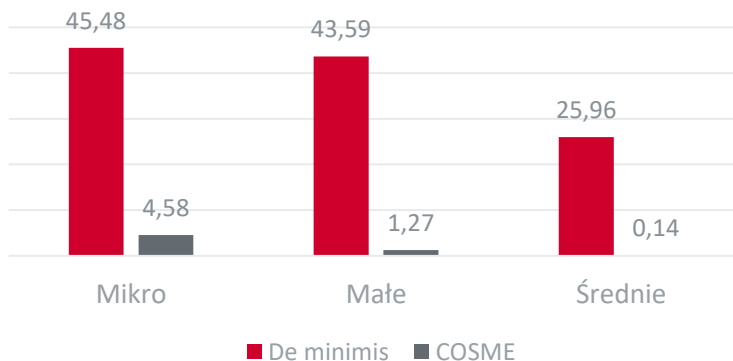
2 - Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2021 r. poz. 442 i 1535)

Gwarancje de minimis relatywnie częściej niż COSME zabezpieczają kredyty inwestycyjne oraz częściej stanowią wsparcie dla małych i średnich firm

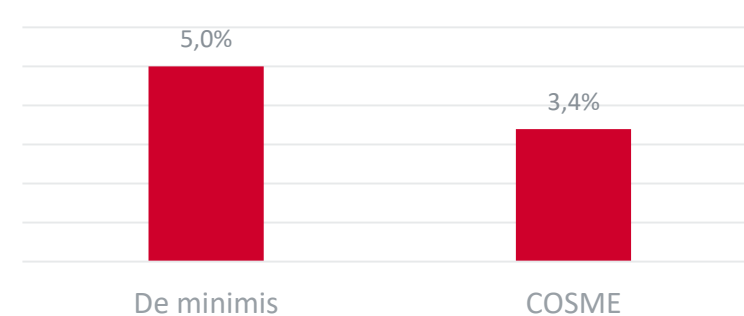
Rys. 1. Wartość kredytu udzielonego dzięki gwarancjom de minimis i COSME od początku ich trwania do 30.09.2021 r. w podziale na wielkość firm [mld PLN]

Rys. 2. Wartość gwarancji de minimis i COSME udzielonych od początku ich trwania do 30.09.2021 r. w podziale na wielkość firm [mld PLN]

Rys. 3. Udział kredytu inwestycyjnego wśród wszystkich kredytów zabezpieczonych gwarancjami de minimis i COSME

- Do końca września 2021 roku BGK udzielił gwarancji de minimis o łącznej wartości 115 mld PLN (w tym 5 mld PLN jako zabezpieczenie kredytu inwestycyjnego). Pozwoliło to zabezpieczyć kredyty o łącznej wartości 185,7 mld PLN, z czego 9,3 mld PLN stanowiły kredyty inwestycyjne. Wartość gwarancji COSME wynosiła wówczas około 6 mld PLN (w tym 0,2 mld PLN przypadało na kredyt inwestycyjny), co przekładało się na łączną wartość kredytu równą 7,7 mld PLN. Około 0,25 mld PLN z tej kwoty stanowił kredyt inwestycyjny.
- Od 2013 do 2021 roku gwarancjami de minimis objęto łącznie około 455 tys. kredytów udzielonych dla blisko 211 tys. różnych firm. Z kolei gwarancją COSME w latach 2016-2021 zabezpieczono około 35 tys. kredytów udzielonych dla niemal 30 tys. różnych firm.
- Kredyty dotychczas gwarantowane w ramach programu gwarancji de minimis miały przeciętnie niemal dwukrotnie wyższą wartość niż udzielone w ramach programu gwarancji COSME. Średnia wartość kredytu zabezpieczonego gwarancją de minimis wyniosła około 408 tys. PLN, podczas gdy gwarancje COSME zabezpieczały kredyty o przeciętnej wartości około 215 tys. PLN. Skala wsparcia firm z sektora MŚP gwarancjami COSME jest dużo mniejsza niż wsparcie udzielone dzięki

gwarancjom de minimis, co wynika z faktu, że gwarancja COSME funkcjonuje krócej niż program gwarancji de minimis, a maksymalna kwota jednostkowego kredytu w przypadku zabezpieczenia gwarancją COSME nie może przekroczyć 600 tys. PLN. Dodatkowo, gwarancje COSME wiążą się z nieco wyższymi opłatami – gwarancje de minimis do czasu włączenia ich do tzw. tarczy antycovidowej (kiedy stały się okresowo bezpłatne) były udzielane z prowizją o połowę niższą niż stawka za gwarancję COSME (w przypadku gwarancji de minimis stawka wynosiła 0,5% p.a., a stawka za gwarancję COSME 1% p.a.). Aktualnie stawka przypisana do gwarancji COSME została obniżona do poziomu 0,7% p.a.). Gwarancje różniły się też zakresem zabezpieczenia – gwarancje de minimis zabezpieczały maksymalnie 60% kredytu (przed pandemią COVID-19), zaś w przypadku gwarancji COSME zabezpieczenie od początku wynosiło nawet do 80% wartości kredytu.

- Gwarancje de minimis relatywnie częściej niż COSME zabezpieczają kredyty inwestycyjne oraz częściej stanowią wsparcie dla małych i średnich firm, podczas gdy z gwarancji COSME korzystają głównie mikro przedsiębiorcy poszukujący zabezpieczenia dla kredytów obrotowych. Niewątpliwie wpływa na to niska kwota kredytu, który można zabezpieczyć dzięki gwarancjom COSME.

Gwarancja COSME, w odróżnieniu od gwarancji de minimis, nie stanowi pomocy publicznej

Tab. 1. Warunki gwarancji de minimis i zmiany w okresie pandemii

	Warunki standardowe	Zmiany na okres pandemii COVID-19*
Charakter produktu	Produkt oferowany w ramach dostępnego limitu pomocy de minimis	-
Gwarantowana kwota	- Maksymalna gwarantowana kwota do 1,5 mln EUR dla gwarancji do 5 lat i 750 tys. EUR dla gwarancji powyżej 5 ale do 10 lat; - Kwota jednostkowej gwarancji do 3,5 mln PLN; - Gwarancja do 60% kwoty kredytu	- Kwota jednostkowej gwarancji może przekroczyć 3,5 mln PLN jeżeli nie zostaną przekroczone dopuszczalne limity pomocy; - Gwarancja do 80% kwoty kredytu
Zakres czasowy	27 miesięcy dla kredytu obrotowego 99 miesięcy dla kredytu inwestycyjnego	75 miesięcy dla kredytu obrotowego 120 miesięcy dla kredytu inwestycyjnego
Koszt rocznie	0,5% kwoty udzielonej gwarancji	0% kwoty gwarancji dla prowizji przypadających do zapłaty w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.) ¹ .

* - Zmiany warunków wprowadzone w okresie pandemii obowiązują w przypadku gwarancji udzielonych w okresie od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2021 roku.

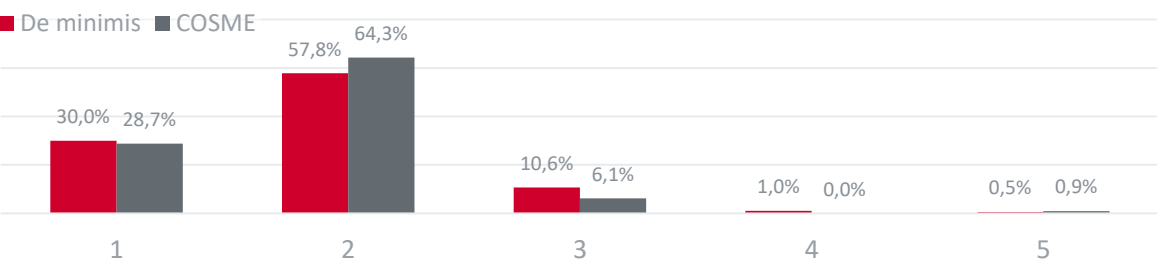
Tab. 2. Warunki gwarancji COSME i zmiany w okresie pandemii

	Warunki standardowe	Zmiany na okres pandemii COVID-19*
Charakter produktu	Produkt rynkowy, niestanowiący pomocy publicznej	-
Gwarantowana kwota	600 tys. PLN to maksymalna kwota kredytu objętego gwarancją; - Gwarancja do 80% kwoty kredytu	-
Zakres czasowy	27 miesięcy dla kredytu obrotowego 99 miesięcy dla kredytu inwestycyjnego	39 miesięcy dla kredytu obrotowego
Koszt rocznie	1% kwoty udzielonej gwarancji	0,7% kwoty udzielonej gwarancji

* - Zmiany warunków wprowadzone w okresie pandemii obowiązują w przypadku gwarancji udzielonych w okresie od 6 kwietnia 2021 do 31 grudnia 2021 roku.

Gwarancje BGK są oceniane jako łatwe w pozyskaniu i spełniające oczekiwania, przez co ich beneficjenci są niemal powszechnie skłonni rekomendować je innym firmom

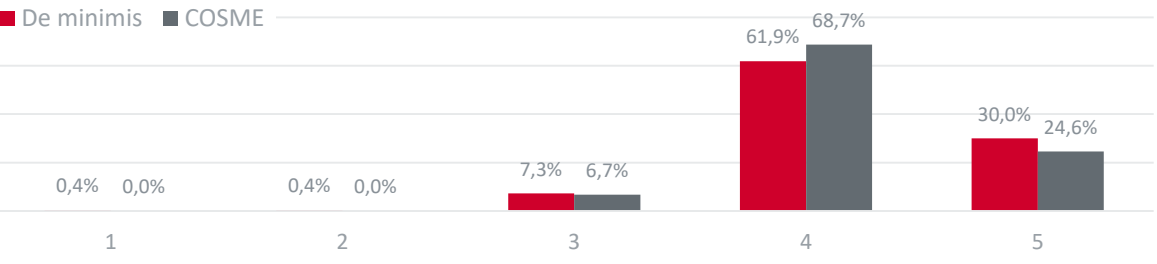
Rys. 4. Ocena poziomu skomplikowania procesu pozyskania gwarancji

Gwarancja	Średnia
De minimis	1,84
COSME	1,80

Gdzie:
 1 – bardzo prosty
 5 – bardzo skomplikowany

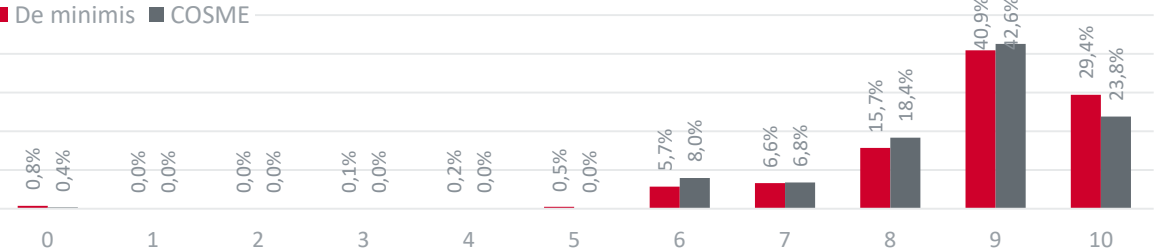
Rys. 5. Ocena gwarancji BGK pod względem realizacji oczekiwań

Gwarancja	Średnia
De minimis	4,21
COSME	4,18

Gdzie:
 1 – zdecydowanie nie
 5 – zdecydowanie tak

Rys. 6. Skłonność do polecenia produktu innym przedsiębiorcom

Gwarancja	Średnia
De minimis	8,72
COSME	8,64

Gdzie:
 0 – na pewno nie
 10 – na pewno tak

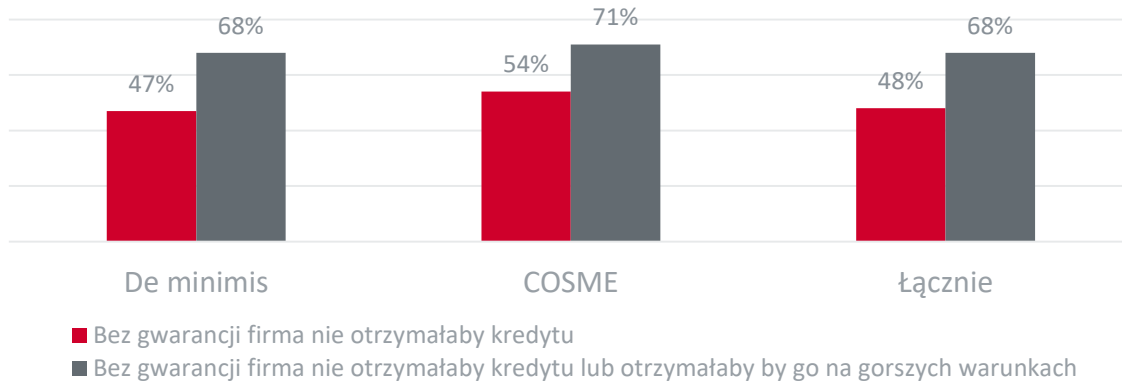
- Kredyty z gwarancjami BGK – zarówno gwarancjami de minimis, jak i COSME – postrzegane są przez ich odbiorców bardzo korzystnie. Przytłaczająca większość przedsiębiorców, którzy skorzystali z gwarancji BGK w okresie objętym analizą twierdzi, że proces pozyskania kredytu z gwarancją jest prosty (średnia ocena to ok. 1,8 na skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza „bardzo skomplikowany”), a sam produkt spełnia pokładane w nim oczekiwania (średnia ok. 4,2 na skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza „zdecydowanie tak”). Wydaje się, że przedsiębiorcy doceniają ograniczenie do minimum formalności związanych z pozyskaniem gwarancji BGK – wszystko dzieje się za pośrednictwem banku kredytującego, a dodatkowe dokumenty, które jest zobowiązany wypełnić klient w związku z sięgnięciem po wsparcie gwarancyjne ograniczają się do jednego prostego formularza z podstawowymi informacjami (głównie dane identyfikacyjne przedsiębiorcy, cel i kwota kredytu, historia korzystania z pomocy de minimis w przypadku gwarancji de minimis).
- Przedsiębiorcy, którzy w okresie od marca do grudnia 2020 roku pozyskali kredyt z gwarancją BGK w zdecydowanej większości bez wahania byliby skłonni polecać ten rodzaj wsparcia innym firmom z sektora MŚP (średnia ocena to ok. 8,7 na skali od 0 do 10, gdzie 10 oznacza „na pewno tak”).

2.

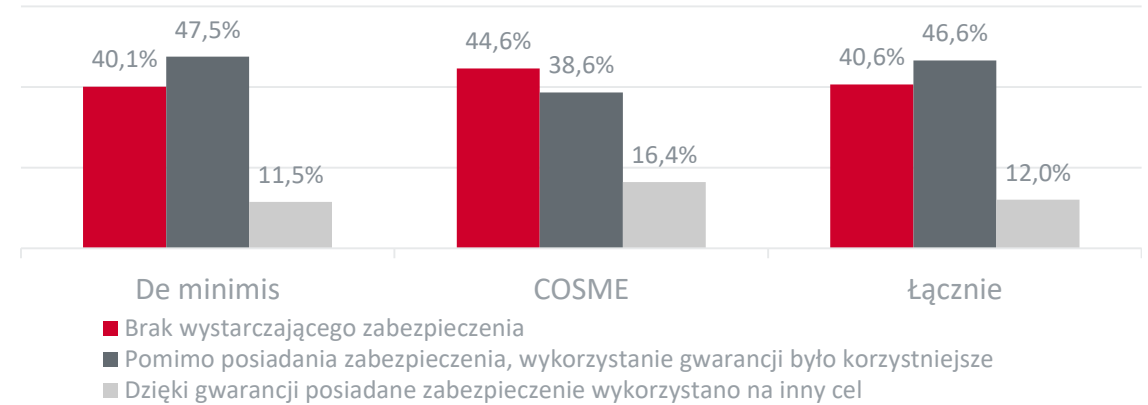
**Gwarancje BGK
w kontekście luki
finansowej**

Ponad dwie trzecie beneficjentów gwarancji de minimis i COSME twierdzi, że bez gwarancji nie otrzymaliby finansowania lub uzyskaliby je na gorszych warunkach

Rys. 7. Odsetek firm, które bez gwarancji nie otrzymałyby kredytu lub otrzymałyby go na gorszych warunkach

Rys. 8. Główny powód skorzystania z gwarancji

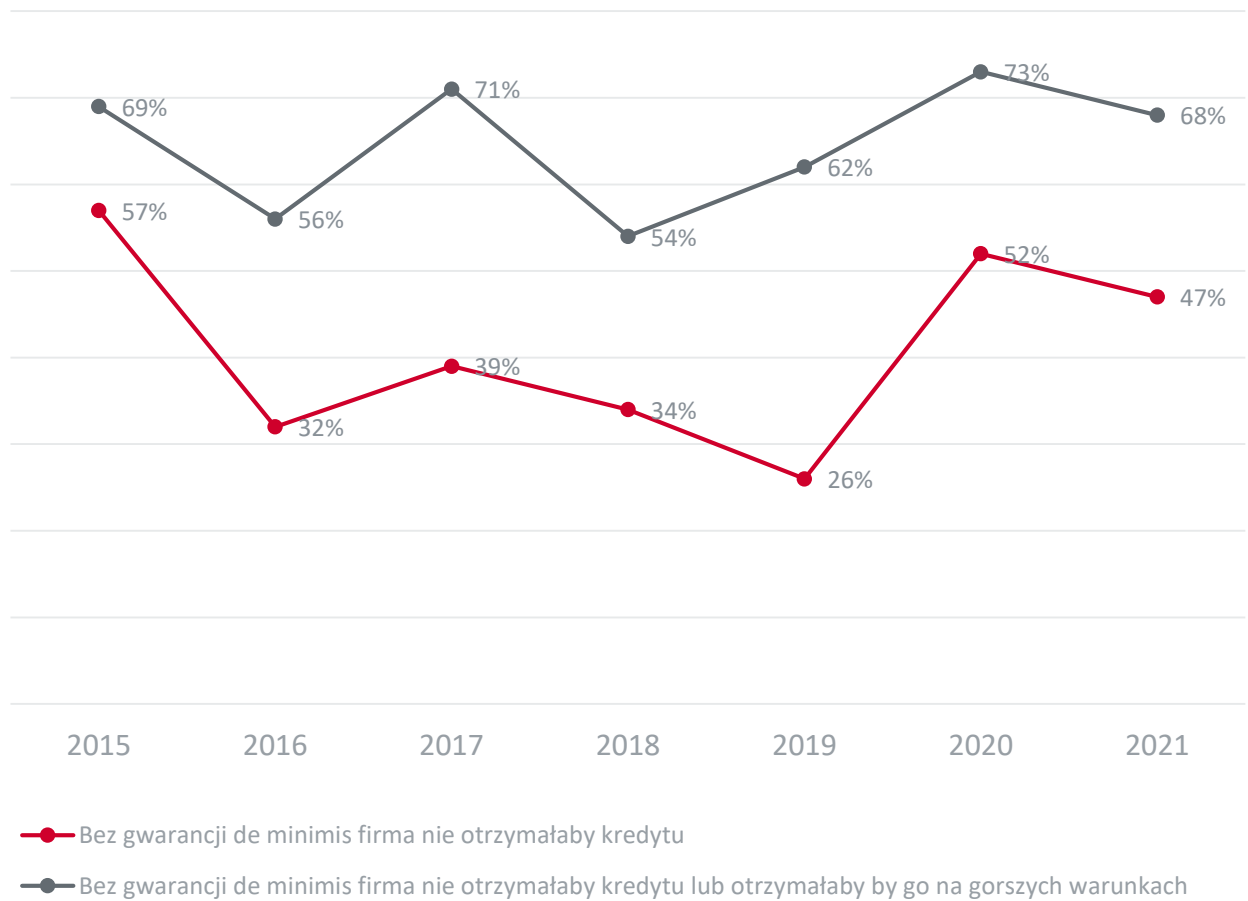
Wartości mogą nie sumować się do 100% ze względu na fakt, że respondenci mogli zaznaczyć odpowiedź „nie wiem”. Z uwagi na znikome znaczenie ta odpowiedź nie została zaprezentowana na wykresie.

- Niemal połowa firm, które w okresie od marca do grudnia 2020 roku pozyskały kredyt zabezpieczony gwarancją de minimis lub COSME przyznaje, że bez gwarancji BGK nie uzyskałyby finansowania (znajdują się w luce finansowej w wąskim ujęciu). Deklaracje tego typu padają przy tym minimalnie częściej ze strony beneficjentów gwarancji COSME. Można odczytywać to jako potwierdzenie faktu, że gwarancje COSME funkcjonują często jako uzupełnienie gwarancji de minimis – o ile przedsiębiorcy, którzy skorzystali z gwarancji de minimis mogli liczyć, że bez tej gwarancji uzyskaliby finansowanie, bo mieli do dyspozycji jeszcze rynkową gwarancję COSME, to beneficjenci gwarancji COSME często nie mają już do dyspozycji wyjścia w postaci gwarancji de minimis ze względu na wykorzystany limit.
- Uwzględniając do tego przedsiębiorców przekonanych, że bez gwarancji BGK uzyskaliby finansowanie na gorszych warunkach niż kredyt pozyskany z zabezpieczeniem w postaci gwarancji (przedsiębiorcy znajdujący się w luce w ujęciu szerokim), odsetki realnych beneficjentów gwarancji de minimis i COSME rosą do odpowiednio 68% i 71%. Oznacza to,

- że produkty gwarancyjne BGK realnie uzupełniają lukę w finansowaniu firm z sektora MŚP.
- Około 41% badanych firm deklaruje, że skorzystało z gwarancji BGK z powodu braku wystarczającego zabezpieczenia kredytu. Nieco częściej twierdzą tak beneficjenci gwarancji COSME, co wynika z faktu, że banki, zgodnie z umową z BGK, nie mogą przyjmować zabezpieczeń o charakterze rzeczowym dla kredytów zabezpieczonych gwarancjami COSME. Nieznacznie większa grupa badanych firm (ok. 47%) twierdzi, że mimo posiadania zabezpieczenia kredytu wymaganego przez bank kredytujący, wykorzystanie gwarancji BGK było korzystniejsze (m.in. dlatego, że przyspieszyło cały proces pozyskiwania finansowania). Na ten aspekt z kolei nieco częściej zwracali uwagę beneficjenci gwarancji de minimis. Natomiast relatywnie niewielką grupę (12% ogółu, w tym nieco częściej beneficjenci COSME) stanowią przedsiębiorcy, którzy stwierdzają, że posiadane przez nich zabezpieczenie było odpowiednie dla banków, jednak mimo wszystko skorzystali z gwarancji, gdyż pozwoliła ona na użycie posiadanego zabezpieczenia na inne cele.

W okresie pandemii gwarancje de minimis odgrywały szczególnie istotną rolę w poszerzaniu dostępu firm do finansowania

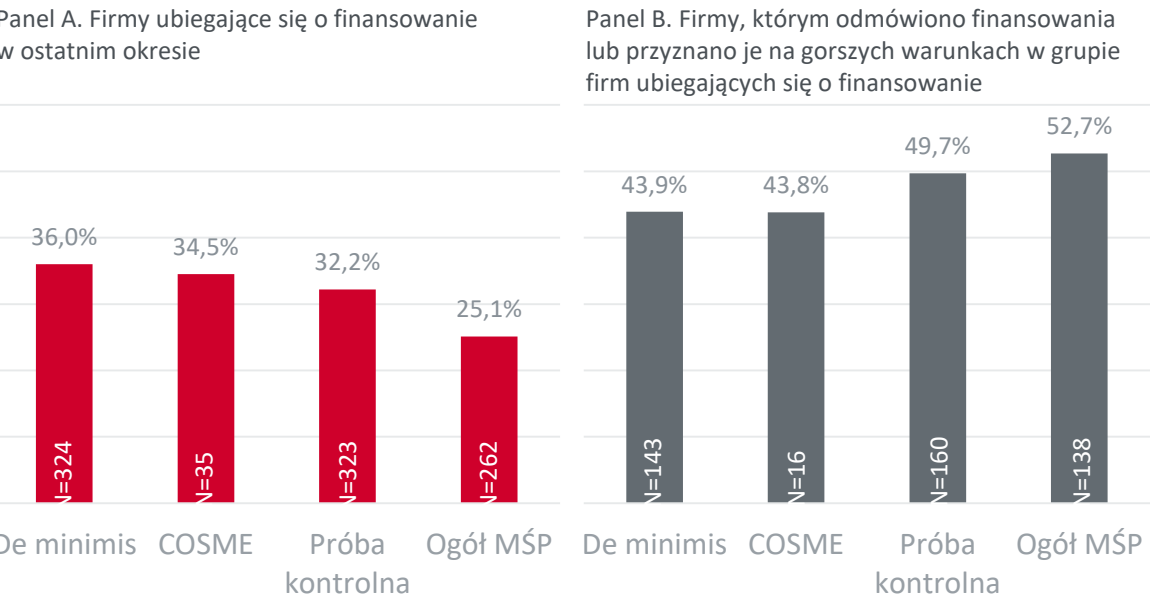
Rys. 9. Odsetek firm, które bez gwarancji de minimis nie otrzymałyby kredytu lub otrzymałyby go na gorszych warunkach – wyniki dla badań z poszczególnych lat

- Podobnie jak w badaniu przeprowadzonym w ubiegłym roku, mniej więcej połowa firm (47%, spadek o 5 punktów procentowych) stwierdza, że uzyskanie kredytu bez gwarancji de minimis byłoby niemożliwe. Odsetki przedsiębiorców potwierdzających kluczową rolę gwarancji de minimis w dostępie do finansowania były w badaniach z lat 2020 i 2021 istotnie wyższe niż w okresie od 2016 do 2019 roku, co nie powinno dziwić, jeżeli weźmiemy pod uwagę zaburzenia wywołane przez pandemię COVID-19 w światowej gospodarce. Pandemia miała wyraźnie negatywny wpływ na sytuację finansową firm działających w sektorze MŚP - ograniczyła nie tylko ich możliwość korzystania z kredytu, ale też skłonność do zaciągania długu.
- Jeżeli uwzględnimy dodatkowo przedsiębiorców, którzy są przekonani, że bez gwarancji de minimis uzyskany przez nich kredyt miałby gorsze parametry niż ten uzyskany dzięki gwarancji, odsetek firm, których dostęp do finansowania poprawił się dzięki gwarancji de minimis, wzrasta aż do 68%. To o 5 punktów procentowych mniej niż w badaniu z roku 2020.
- Przekonanie, że dostęp do finansowania nie byłby możliwy bez gwarancji de minimis wydaje się być najsilniejsze w grupie firm małych (twierdzi tak 54% z nich), o średnich przychodach (53%) i działających na rynku najkrócej (52%). Deklaracje tego typu padają najczęściej w przedsiębiorstwach funkcjonujących w sektorze edukacji i opieki zdrowotnej (79%), a także nauki i działalności profesjonalnej (51%). Jeśli chodzi o zróżnicowanie geograficzne, to firmy zlokalizowane w makroregionie północnym (52%) i w województwie mazowieckim (51%) deklarują najczęściej, że uzyskanie finansowania byłoby niemożliwe bez zabezpieczenia w formie gwarancji de minimis. Na utrudniony dostęp do finansowania nieco częściej zwracają uwagę nabywcy kredytów inwestycyjnych niż obrotowych (53% wobec 47%).

Blisko połowa firm z sektora MŚP starających się w minionym roku o finansowanie nie otrzymała środków lub uzyskała je na gorszych warunkach niż wnioskowane

Rys. 10. Odsetek firm, które w okresie 12 miesięcy przed uzyskaniem kredytu z gwarancją de minimis lub COSME ubiegały się o finansowanie zewnętrzne¹

- Przedsiębiorstwa, które przed skorzystaniem z gwarancji de minimis lub COSME bezskutecznie próbowały pozyskać kredyt, wymieniały przede wszystkim **brak wymaganego zabezpieczenia jako główny powód odmowy przyznania finansowania** wskazywany przez banki. To w pewnym stopniu tłumaczy dlaczego dla 40% beneficjentów gwarancji de minimis głównym powodem skorzystania z tego produktu BGK był brak odpowiedniego zabezpieczenia (45% w przypadku COSME). Banki odmawiające finansowania w drugiej kolejności wskazywały na to, że cele przedsiębiorców nie spełniały wymagań dostępnych produktów finansowych, a w dalszej kolejności na zbyt krótki okres funkcjonowania przedsiębiorców na rynku.
- To sugeruje, że gwarancje BGK pozwalają wyjść z luki finansowej nie tylko przedsiębiorcom

Tab. 3. Główne przyczyny odmowy finansowania lub przyznania go na gorszych warunkach

	Beneficjenci gwarancji de minimis	Beneficjenci gwarancji COSME	Próba kontrolna (bez gwarancji)	Ogół MŚP
Brak wymaganego zabezpieczenia pożyczki lub kredytu	83,1%	90,3%	83,8%	81,6%
Zbyt krótki okres funkcjonowania firmy na rynku	7,1%	8,2%	0,5%	0,1%
Cel finansowania nie spełniał wymagań produktu finansowego	12,1%	11,0%	1,5%	2,3%
Projekt, który miał być finansowany został uznany za zbyt ryzykowny lub przerastający potencjał firmy	2,3%	1,5%	8,7%	9,6%
Odmowa bez podania przyczyny	1,2%	0,0%	13,9%	14,5%
Nie wiem	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%

nieposiadającym odpowiednich zabezpieczeń, ale również tym, którzy realizują niestandardowe projekty lub funkcjonują na rynku od niedawna.

- Beneficjenci gwarancji BGK to firmy, które wykazują zainteresowanie pozyskaniem zewnętrznego finansowania relatywnie częściej niż ogół MŚP, rzadziej niż inne MŚP spotykają się jednak z odmowami ze strony instytucji finansowych. To oznacza, że przedsiębiorcy korzystający z gwarancji BGK stanowią grupę podmiotów bardziej doświadczonych w korzystaniu z produktów finansowych niż ogół MŚP (częściej ubiegają się o finansowanie) i znajdujących się w relatywnie lepszej sytuacji (rzadziej dostają odmowy).

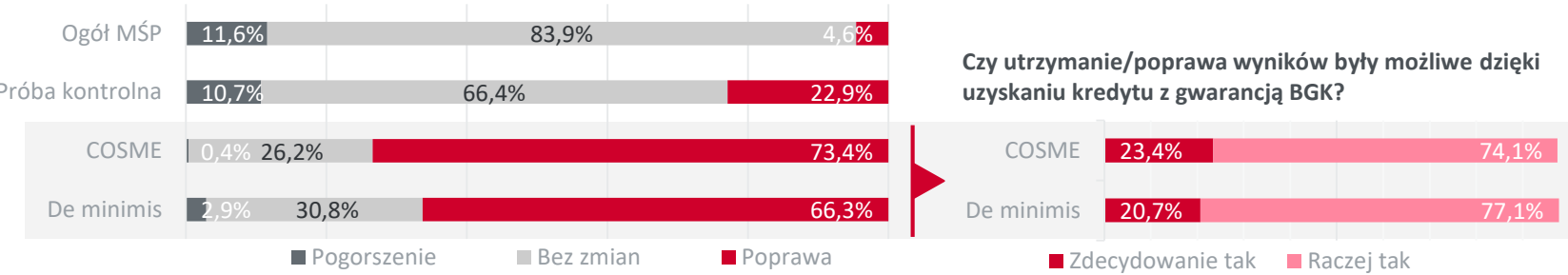
1 - W przypadku badania kontrolnego pytano o doświadczenia w okresie 12 miesięcy przed badaniem.

3.

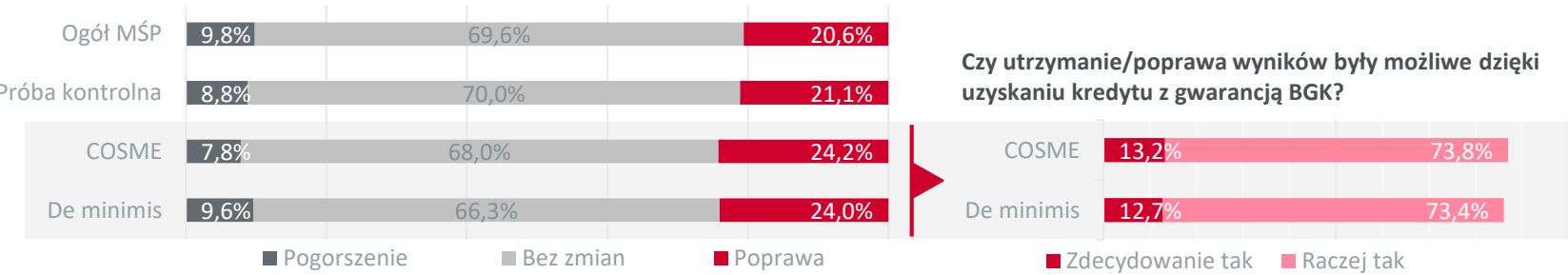
**Wpływ gwarancji BGK
na rozwój i funkcjonowanie
firm z sektora MŚP**

Beneficjenci gwarancji de minimis i COSME w ostatnim roku doświadczali poprawy swojej sytuacji finansowej wyraźnie częściej niż przedsiębiorcy z próby kontrolnej

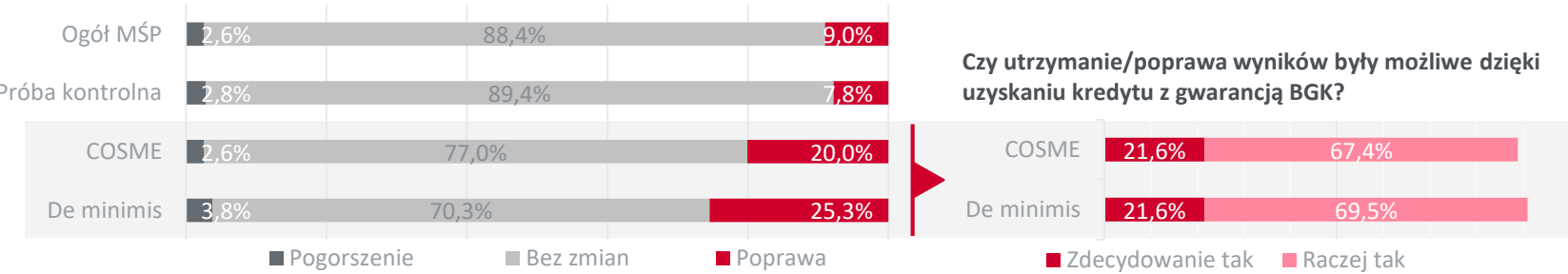
Rys. 11. Zmiana **płynności** finansowej w przeciągu ostatnich 12 miesięcy

Rys. 12. Zmiana **obrotów** firmy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy

Rys. 13. Zmiana **pozycji rynkowej** w przeciągu ostatnich 12 miesięcy

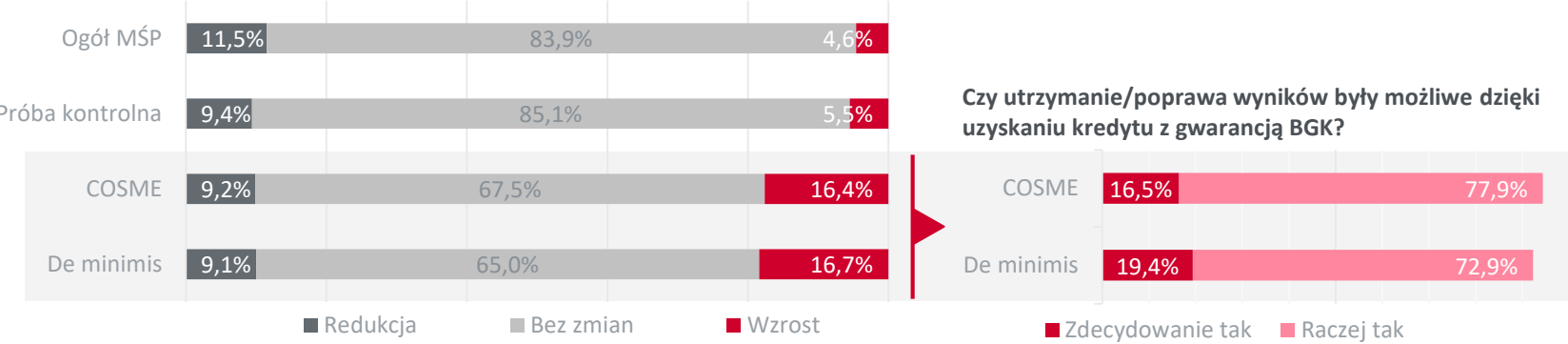

Jak wynika z naszego badania, beneficjenci gwarancji BGK osiągnęli w ostatnich dwunastu miesiącach zauważalnie lepsze wyniki niż podobne im firmy, które nie korzystały ze wsparcia gwarancyjnego, a także zdecydowanie lepsze niż ogół firm z sektora MŚP. Z tej obserwacji nie da się jednak wywnioskować definitywnego kierunku przyczynowości, choć wśród beneficjentów gwarancji BGK dość powszechne jest przekonanie, że to właśnie kredyty zabezpieczone gwarancjami BGK pozwoliły na utrzymanie lub poprawę ich sytuacji finansowej.

Różnice są szczególnie widoczne w przypadku ocen płynności finansowej. O jej poprawie w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie mówi niemal trzy czwarte beneficjentów gwarancji COSME (73,4%) i dwie trzecie beneficjentów gwarancji de minimis (66,3%), podczas gdy w próbie kontrolnej odsetek ten sięga jedynie 22,9%, a w próbie wszystkich firm z sektora MŚP zaledwie 4,6%. Ten wynik nie powinien jednak dziwić, gwarancje de minimis i COSME w dużej mierze służą zabezpieczeniu kredytów obrotowych, które co do zasady mają poprawiać płynność. Jeżeli firma korzysta z gwarancji BGK, to prawdopodobnie korzysta również z kredytu obrotowego. Warto też zaznaczyć, że z naszego badania nie wynika, że beneficjenci gwarancji BGK znajdują się ogólnie w lepszej sytuacji płynnościowej niż ogół MŚP lub firmy z próby kontrolnej.

Beneficjenci gwarancji BGK w ostatnim roku zwiększali zatrudnienie ponad trzykrotnie częściej niż przedsiębiorcy znajdujący się w próbie kontrolnej

Rys. 14. Zmiana zatrudnienia w przeciągu ostatnich 12 miesięcy

Tab. 4. Deklarowane zmiany zatrudnienia w sektorze MŚP

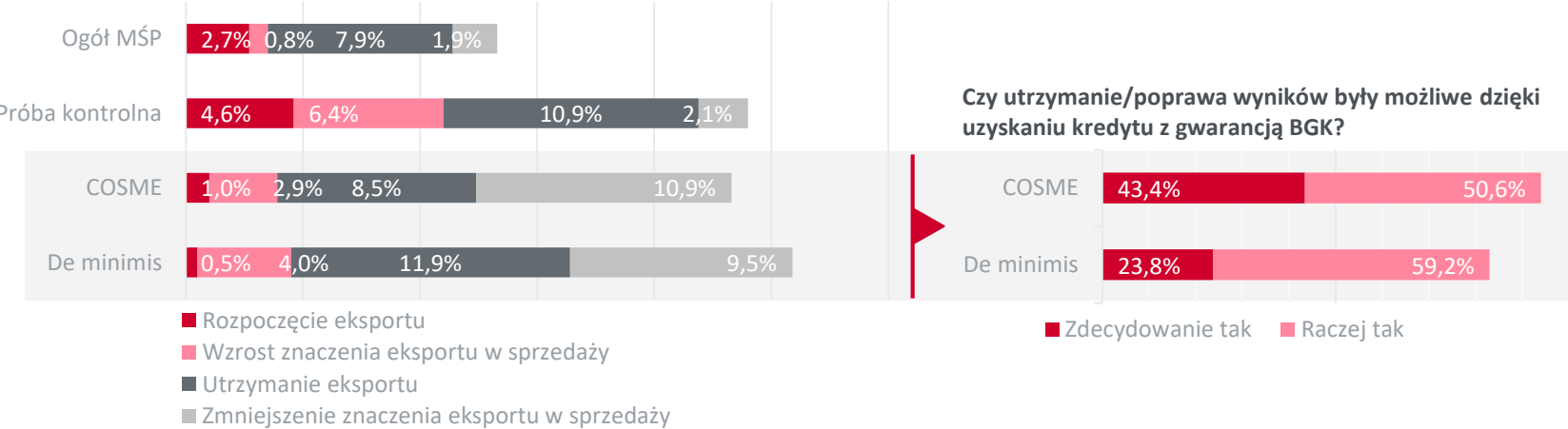
	Beneficjenci gwarancji de minimis	Beneficjenci gwarancji COSME	Próba kontrolna (bez gwarancji)	Ogół MŚP
Liczba zwolnionych	0,15	0,13	0,18	0,16
Liczba zatrudnionych	0,63	0,37	0,16	0,07
Liczba zatrudnionych dzięki gwarancjom	0,52	0,24	-	-
Liczba zachowanych miejsc pracy dzięki gwarancjom	3,03	1,29	-	-

Wartości w tabeli należy odczytywać jako średnie zmiany w zatrudnieniu (liczone w osobach) przypadające na firmę z danej grupy.

- O ile w całym sektorze MŚP blisko co dziewiąta firma deklaruje, że w przeciągu dwunastu miesięcy przed badaniem dokonała redukcji zatrudnienia, to w przypadku firm, które w 2020 roku pozyskały kredyt z gwarancją de minimis lub COSME deklaracje takie składa co jedenasta firma. Jeszcze większe różnice dotyczą wzrostu zatrudnienia. W całym sektorze MŚP w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających badanie zatrudnienie zwiększyła jedynie co dwudziesta firma (4,6%). Natomiast w grupie beneficjentów gwarancji BGK zatrudnienie zwiększyła co szósta firma (odpowiednio 16,7% i 16,4% beneficjentów de minimis i COSME).
- Wprawdzie przeciętna liczba zwolnionych pracowników w przeliczeniu na firmę jest we wszystkich grupach porównywalna, liczba nowoutworzonych etatów jest jednak istotnie wyższa w przypadku firm wspieranych przez programy gwarancyjne z oferty BGK. Jest to szczególnie zauważalne w zestawieniu z ogółem MŚP.
- Zdecydowana większość beneficjentów gwarancji COSME (94,4%) i de minimis (92,3%) przypisuje możliwość utrzymania zatrudnienia i stworzenia nowych etatów finansowaniu, które było dla nich dostępne dzięki gwarancjom BGK.
- Wyniki badania potwierdzają, że gwarancje de minimis były istotnym elementem tarczy antykryzysowej, który pozwolił pracodawcom w utrzymaniu zatrudnienia w okresie pandemii.

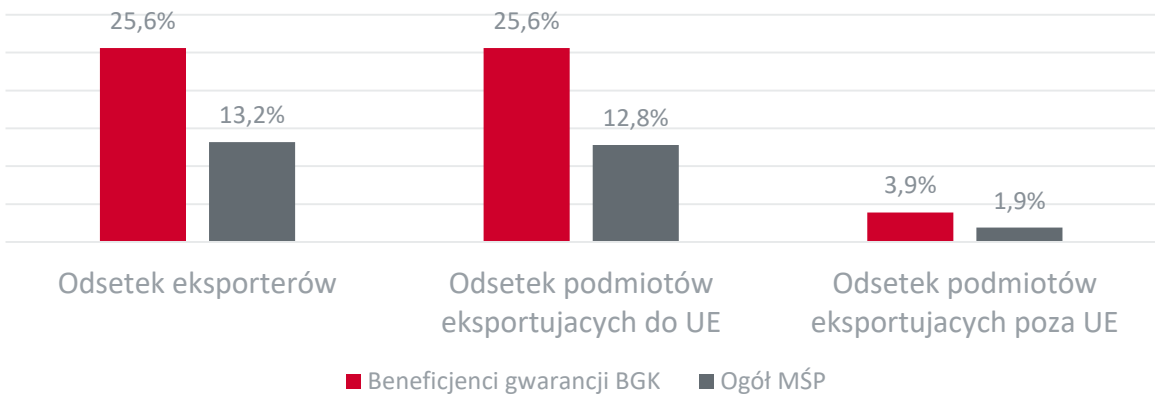
Gwarancje de minimis i COSME nie mają bezpośredniego wpływu na rozwój eksportu, ale w grupie ich beneficjentów eksporterzy występują dwukrotnie częściej niż w populacji MŚP

Rys. 15. Zmiana tendencji eksportowych w przeciągu ostatnich 12 miesięcy

Dopełnienie do 100% stanowią odpowiedzi „nie dotyczy” (firma nie jest eksporterem).

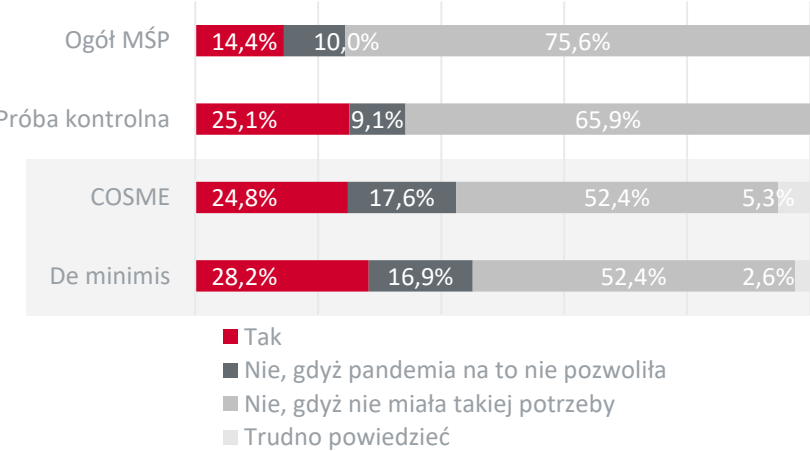
Rys. 16. Eksport beneficjentów gwarancji BGK na tle sektora MŚP

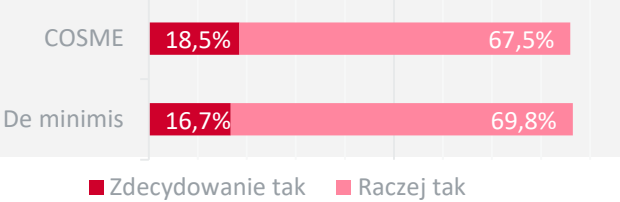
- Wśród beneficjentów gwarancji BGK znajduje się ponad dwa razy więcej eksporterów niż średnio w grupie polskich MŚP. Dotyczy to zarówno podmiotów eksportujących na rynki Unii Europejskiej, jak i do państw trzecich.
- Z badania wynika też, że gwarancje de minimis i COSME nie miały przełożenia na rozwój działalności eksportowej polskich MŚP. Odsetek przedsiębiorców raportujących rozpoczęcie działalności eksportowej albo wzrost znaczenia eksportu jest niższy w grupie beneficjentów gwarancji BGK niż w próbie kontrolnej i w całej populacji MŚP. Finansowanie pozyskane wraz z gwarancjami BGK nie było przeznaczone na ekspansję zagraniczną.
- Co ciekawe, mniej więcej co dziesiąta firma, która w 2020 roku pozyskała kredyt z gwarancją BGK zmniejszyła w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy udział eksportu w sprzedaży – to więcej niż w grupach stanowiących punkt odniesienia (około 10% wobec blisko 2% w przypadku próby kontrolnej i ogółu MŚP). Można odczytywać to w ten sposób, że wśród beneficjentów gwarancji BGK, obok przedsiębiorstw dobrze przygotowanych do działalności na rynkach zagranicznych, znajdują się też prawdopodobnie „aspirujący eksporterzy”, których eksport jest bardziej wrażliwy na zmiany sytuacji gospodarczej. W obliczu wyzwań związanych z pandemią podmioty te umacniały swoją pozycję w kraju, jednocześnie ograniczając znaczenie swojej działalności na rynkach zagranicznych.

Beneficjenci gwarancji de minimis inwestowali dwukrotnie częściej niż przeciętna firma z sektora MŚP, a ich inwestycje trzykrotnie częściej miały charakter innowacyjny

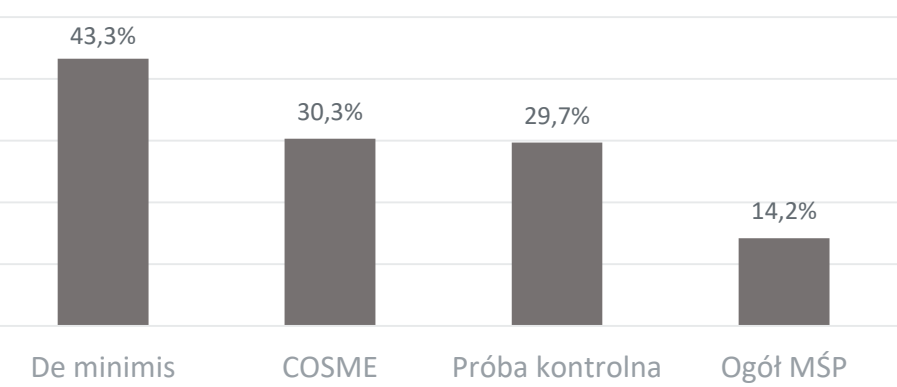
Rys. 17. Inwestycje dokonane w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Czy dokonanie inwestycji było możliwe dzięki uzyskaniu kredytu z gwarancją BGK?

Rys. 18. Odsetek inwestycji o charakterze innowacyjnym

Gwarancje BGK mogą zabezpieczać zarówno kredyty obrotowe, jak również inwestycyjne, wspierające rozwój technologiczny i innowacyjność polskich firm. Spośród beneficjentów gwarancji COSME w ciągu ostatnich 12 miesięcy inwestycji dokonało 24,8% firm, a wśród beneficjentów gwarancji de minimis odsetek ten stanowił 28,8%. To znacznie więcej niż w przypadku całej populacji MŚP (14,4%). Różnice byłyby nawet większe, gdyby zrealizowano inwestycje, które udaremniła pandemia. Biorąc pod uwagę wysoki stopień pozytywnych deklaracji przedsiębiorców co do wpływu gwarancji BGK na możliwość dokonania inwestycji, można argumentować, że gwarancje te faktycznie zwiększyły możliwości inwestycyjne polskich MŚP, choć z drugiej strony beneficjenci gwarancji BGK dokonywali inwestycji podobnie często jak podmioty z próby kontrolnej (firmy o podobnych

charakterystykach nie korzystające z gwarancji BGK), co sugerowałoby, że o większej skłonności do inwestycji decydują inne kwestie niż sam fakt korzystania z gwarancji BGK. Dane nie pozwalają na jednoznaczne przesądzenie o kierunku przyczynowości.

- Pozytywny wpływ na inwestycje dotyczy przede wszystkim gwarancji udzielonych w celu zabezpieczenia kredytów inwestycyjnych, jest on bardziej dyskusyjny w przypadku gwarancji wspierających kredyty obrotowe. Do momentu realizacji badania inwestycji dokonało już 85% firm, które w roku 2020 pozyskały kredyt inwestycyjny z gwarancją BGK, a także 27% firm, które dzięki gwarancjom pozyskały kredyt obrotowy – o ile w przypadku kredytów inwestycyjnych związek pomiędzy faktem uzyskania gwarancji i dokonaniem inwestycji wydaje się niepodważalny, to przy kredytach obrotowych o większej skłonności do inwestycji zdają się decydować inne kwestie.
- O ile skala inwestycji firm finansujących je kredytem z gwarancją jest porównywalna do inwestycji podobnych firm, które gwarancji nie pozyskały, o tyle inwestycje drugiej grupy rzadziej mają charakter innowacyjny – zwłaszcza w odniesieniu do inwestycji finansowanych kredytem z gwarancją de minimis (43,3% wobec 29,7% w przypadku próby kontrolnej). Można więc wnioskować, że pozyskanie gwarancji de minimis jest pozytywnie skorelowane ze stopniem innowacyjności dokonywanych inwestycji.

Beneficjenci gwarancji BGK finansują inwestycje głównie z zabezpieczonych kredytów, podczas gdy inne firmy z sektora MŚP korzystają przede wszystkim ze środków własnych

Tab. 5. Główne źródła finansowania inwestycji MŚP*

	Beneficjenci gwarancji de minimis	Beneficjenci gwarancji COSME	Próba kontrolna (bez gwarancji)	Ogół MŚP
środki własne	45,5%	37,6%	81,2%	84,1%
środki spółki dominującej w grupie	1,6%	1,8%	0,6%	2,2%
środki inwestora zewnętrznego	2,0%	5,3%	2,1%	3,6%
kredyt/pożyczka bankowa	62,5%	74,2%	18,5%	8,6%
dotacja państwowa lub unijna	18,5%	14,2%	7,2%	9,6%
leasing	4,3%	1,8%	9,9%	10,0%

* - Wartości w kolejnych kolumnach tabel 5 i 6 mogą nie sumować się do 100% ze względu na fakt, że respondenci mogli zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi.

- Przedsiębiorcy, którzy w 2020 roku pozyskali kredyt z gwarancją de minimis lub COSME przyznają, że bez finansowania zabezpieczonego gwarancjami BGK realizacja planowanych inwestycji byłaby niemożliwa, w niektórych przypadkach realizacja projektów wymagała jednak dodatkowego źródła finansowania. Najczęściej były nim środki własne, a w drugiej kolejności dotacje państwowe lub unijne.
- Firmy zbliżone strukturą do beneficjentów gwarancji BGK (ale nieposiadające kredytu z gwarancją de minimis czy COSME), jak również przeciętne firmy z sektora MŚP, jeśli dokonywały inwestycji, to czyniły to w przeważającej mierze korzystając z własnych oszczędności. Dopiero w dalszej kolejności (i na dużo mniejszą skalę) sięgały po kredyty i pożyczki bankowe, leasing, czy dotacje.

Tab. 6. Rodzaj inwestycji realizowanych przez MŚP*

	Beneficjenci gwarancji de minimis	Beneficjenci gwarancji COSME	Próba kontrolna (bez gwarancji)	Ogół MŚP
remonty/roboty budowlane	21,3%	15,4%	25,6%	39,5%
zakup budynku lub gruntów	7,4%	9,7%	6,9%	6,6%
zakup lub remont pojazdów	23,8%	19,7%	21,2%	19,8%
zakup lub remont maszyn, urządzeń, linii produkcyjnych	60,2%	67,9%	65,2%	50,4%
digitalizacja/komputeryzacja	25,2%	24,4%	19,2%	12,8%
inwestycja w wartości niematerialne i prawne	1,8%	1,8%	1,0%	2,1%

- Niewielkie różnice da się zaobserwować w rodzajach realizowanych inwestycji. Firmy finansujące swoje inwestycje głównie kredytami z gwarancjami BGK nieco częściej inwestowały w digitalizację i komputeryzację, rzadziej zaś w remonty i roboty budowlane. Potwierdza to wcześniejszy wniosek dotyczący pozytywnego związku pomiędzy pozyskaniem gwarancji BGK i innowacyjnością firm.

Beneficjenci gwarancji BGK osiągnęli w minionym roku lepsze wyniki niż podobne im firmy, które nie skorzystały z gwarancji i wyraźnie lepsze niż przeciętne firmy z sektora MŚP

Tab. 7. Efekty oddziaływania gwarancji w różnych grupach przedsiębiorców

	Beneficjenci gwarancji de minimis	Beneficjenci gwarancji COSME	Próba kontrolna (bez gwarancji)	Ogół MŚP
Poprawa płynności finansowej	66,3%	73,4%	22,9%	21,8%
Wzrost obrotów	24,0%	24,2%	21,1%	20,0%
Wzrost zatrudnienia	16,7%	16,4%	5,5%	4,5%
Poprawa pozycji rynkowej	25,3%	20,0%	7,8%	8,8%
Rozwój eksportu	4,5%	3,9%	11,0%	3,4%
Firma dokonała inwestycji	28,2%	24,8%	25,1%	14,1%
Firma dokonała inwestycji o charakterze innowacyjnym	12,1%	7,5%	7,4%	2,0%
Średnia wartość indeksu pozytywnych efektów minionego roku (skala 0-7)	1,77	1,70	1,01	0,75

- Indeks pozytywnych efektów minionego roku osiąga wyraźnie wyższe wartości w przypadku beneficjentów gwarancji BGK niż wśród przedsiębiorców o podobnych charakterystykach, którzy nie skorzystali z oferty gwarancyjnej BGK (próba kontrolna), a także w porównaniu do ogółu MŚP. Warto zauważyć, że wynika to przede wszystkim ze znacznie wyższych wskazań dotyczących poprawy płynności finansowej, a także z różnic w zakresie oceny zmian pozycji rynkowej, zatrudnienia, inwestycji i innowacji.
- Wśród beneficjentów gwarancji BGK najlepsze wyniki deklarują firmy największe (2,24), o zasięgu ogólnopolskim (1,92) oraz o przychodach za rok 2020 przekraczających 10 mln PLN (1,91). Jeśli chodzi o ujęcie geograficzne, to wyróżnia się wschodni region kraju (2,05), a z uwagi na sektor rynku – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1,88).
- W przypadku ogółu firm z sektora MŚP tendencje wyglądają podobnie. Najlepiej rozwijały się firmy średnie (1,72), o zasięgu międzynarodowym (1,06), najwyższych przychodach za rok 2020 (1,17), zlokalizowane w makroregionie centralnym (0,98) i północno-zachodnim (0,96) oraz działające w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym (0,95).

Indeks pozytywnych efektów minionego roku jest wyliczany jako suma odsetków przedsiębiorców z danej grupy, którzy deklarują, że w każdej kolejnej z siedmiu kategorii (tj. płynność, obroty, zatrudnienie itd.) zaobserwowali na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprawę. Wartość indeksu dla danej grupy przedsiębiorców stanowi więc przeciętną liczbę pozytywnych efektów deklarowanych przez jednego przedsiębiorcę w tej grupie. Gdyby każdy przedsiębiorca z danej grupy deklarował poprawę w każdej z siedmiu rozpatrywanych kategorii, to wartość indeksu byłaby sumą siedmiu jedynek, dlatego indeks przyjmuje wartości z przedziału 0-7.

Firmy w luce, czyli te, które bez gwarancji BGK nie uzyskałyby kredytu, częściej deklarują poprawę wyników niż te, które nie miały problemu z dostępem do finansowania

Tab. 8. Efekty oddziaływania gwarancji na firmy znajdujące się w luce

	Firmy, które bez gwarancji nie pozyskałyby kredytu (N=478)	Firmy, które bez gwarancji pozyskałyby kredyt (N=466)
Poprawa płynności finansowej	73,8%	60,6%
Wzrost obrotów	26,2%	21,8%
Wzrost zatrudnienia	17,8%	16,1%
Poprawa pozycji rynkowej	24,2%	23,7%
Rozwój eksportu	4,4%	3,2%
Firma dokonała inwestycji	30,8%	24,3%
Firma dokonała inwestycji o charakterze innowacyjnym	11,4%	10,8%
Średnia wartość indeksu pozytywnych efektów minionego roku (skala 0-7)	1,89	1,60

- Dla oceny wpływu gwarancji BGK na sytuację przedsiębiorców z sektora MŚP ciekawe wydaje się porównanie odpowiedzi podmiotów, które bez gwarancji de minimis lub COSME nie uzyskałyby wnioskowanego kredytu z odpowiedziami przedsiębiorców, którzy taki kredyt dostaliby nawet bez zabezpieczenia ze strony BGK.
- Porównanie podmiotów, które identyfikujemy jako znajdujące się w wąsko rozumianej luce z pozostałymi beneficjentami gwarancji BGK pozwala na konstatację, że firmy, które bez gwarancji nie dostałyby kredytu osiągały w ostatnich dwunastu miesiącach nieco lepsze efekty niż firmy, które w swojej ocenie otrzymałyby wnioskowany kredyt także bez gwarancji.
- Można przyjąć, że podmioty, które znajdowały się w luce finansowej charakteryzowały się w punkcie wyjścia średnio gorszą sytuacją finansową, niższą wiarygodnością i gorszymi perspektywami niż pozostali beneficjenci gwarancji BGK. Otrzymane wsparcie pozwoliło tym firmom nadrobić dystans do firm, które znajdowały się w lepszej sytuacji i które dysponowały wystarczającym zabezpieczeniem, aby uzyskać wnioskowany kredyt bez wsparcia ze strony BGK.
- Warto zauważyć, że na wyższą wartość indeksu pozytywnych efektów minionego roku w przypadku firm znajdujących się w luce przełożenie miały wszystkie analizowane kategorie. Największe różnice w odsetkach pozytywnych ocen pomiędzy firmami z luki i pozostałymi beneficjentami gwarancji BGK dotyczyły przede wszystkim poprawy płynności i zwiększenia obrotów, ale też podjętych inwestycji i ich innowacyjności.
- Wyniki te podkreślają istotność dostępu do gwarancji BGK dla firm, które bez tego wsparcia nie miałyby dostępu do kredytu.

4.

**Efekty gwarancji
BGK dla rozwoju
gospodarki**

Dzięki gwarancjom de minimis oraz COSME udało się dotychczas wygenerować łącznie 193,2 mld PLN kredytu dla MŚP

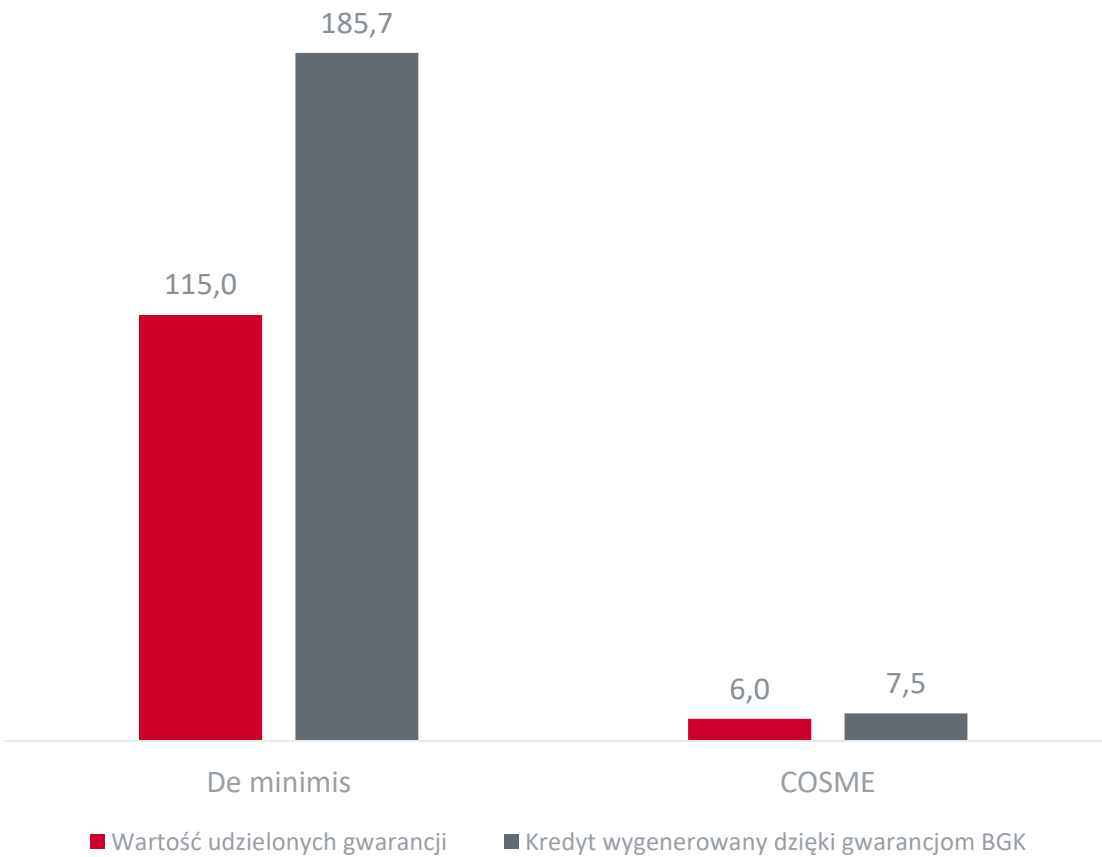
115,0 mld PLN

to kwota, jaką objęto gwarancjami de minimis w okresie od marca 2013 do września 2021 roku, dzięki czemu wygenerowano w tym okresie kredyt o wartości

185,7 mld PLN

- Wielkość programu, a więc także skala oddziaływania gwarancji de minimis jest wielokrotnie większa niż zasięg gwarancji COSME. Różnica w wolumenie jest ponad dziewiętnastokrotna, na co wpływ ma różna specyfika tych produktów, źródła i wielkość finansowania obu gwarancji, a do tego oczywiście również krótszy czas funkcjonowania gwarancji COSME na rynku. Co ważne, zgodnie z zamierzeniami gwarancje nie konkurują ze sobą, tylko się uzupełniają.
- Gwarancje de minimis generują średnio więcej kredytu niż gwarancje COSME (stosunek wartości zabezpieczonego kredytu do wartości udzielonych gwarancji wynosi dla gwarancji de minimis i gwarancji COSME odpowiednio 164% oraz 125%). Te różnice wynikają z faktu, że o ile gwarancje COSME zawsze pokrywały 80% wartości kredytu, to gwarancje de minimis przez szereg lat (aż do zmian spowodowanych przez pandemię COVID-19) mogły zabezpieczać tylko 60% wartości kredytu.
- W dalszej części niniejszego rozdziału szacujemy wpływ gwarancji BGK na polską gospodarkę, co obejmuje identyfikację luki finansowej (odsetka całkowitego kredytu objętego gwarancjami, który bez tych gwarancji nie miałby szans w ogóle zaistnieć), a także identyfikację wpływu gwarancji na rynek pracy.

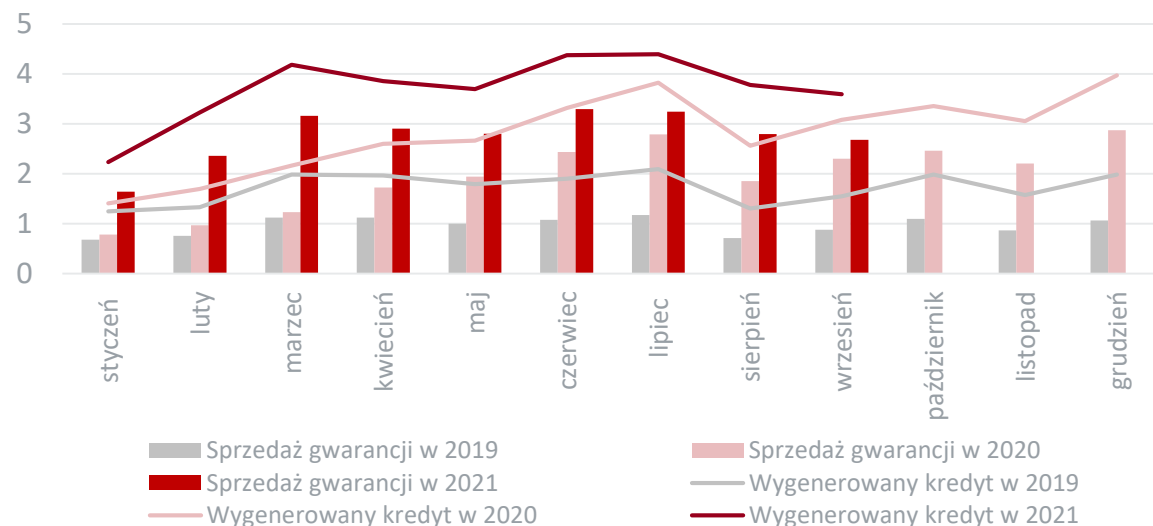
Rys. 19. Sprzedaż gwarancji i kredyt wygenerowany w ramach programów gwarancji de minimis i COSME od początku trwania programów do września 2021 roku [mld PLN]

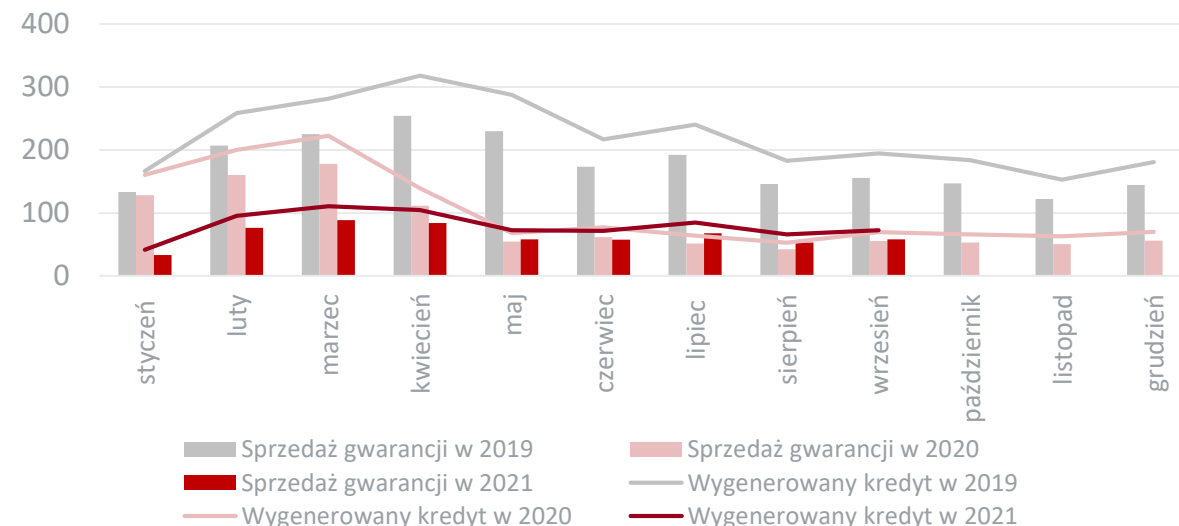
Należy zaznaczyć, że gwarancja de minimis jest oferowana od marca 2013 roku, a gwarancja COSME dopiero do stycznia 2016 roku.

Miesięczne wartości udzielanych gwarancji de minimis i wygenerowanego dzięki nim kredytu były wyższe niż w roku ubiegłym i w okresie przedpandemicznym

Rys. 20. Sprzedaż miesięczna gwarancji **de minimis** i wygenerowany kredyt w latach 2019-2021 [mld zł]

Rys. 21. Sprzedaż miesięczna gwarancji **COSME** i wygenerowany kredyt w latach 2019-2021 [mln zł]

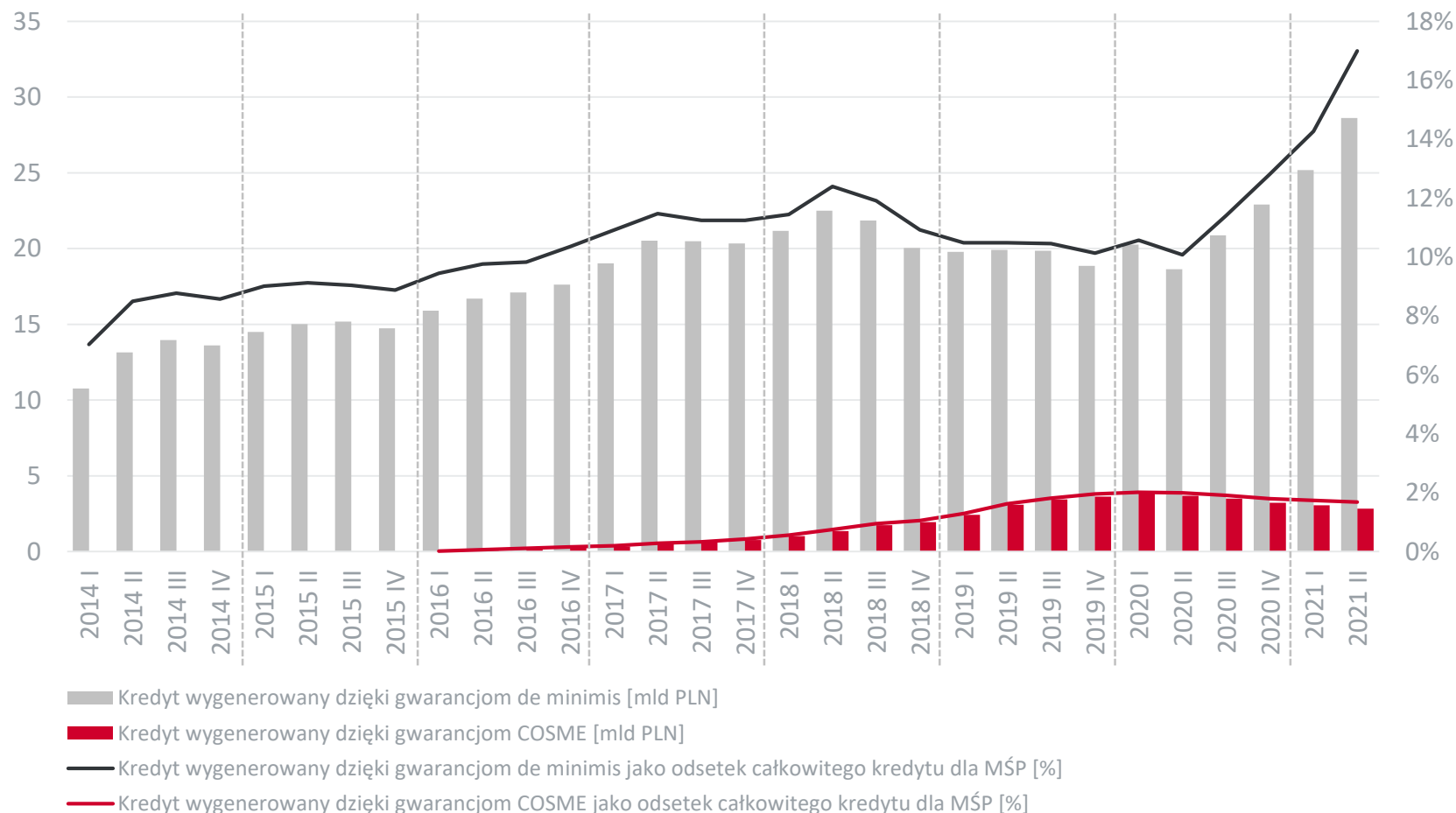

- Mimo, że od początku kryzysu związanego z pandemią COVID-19 minęło już kilkanaście miesięcy, gwarancje de minimis wciąż są oferowane na preferencyjnych warunkach, w związku z czym w dalszym ciągu obserwujemy ich podwyższoną miesięczną sprzedaż. O ile w roku 2020 wynikało to przede wszystkim z preferencyjnych warunków udzielania tych gwarancji, to w ostatnich kwartałach dochodzi do tego jeszcze efekt poprawy nastrojów przedsiębiorców i odbudowy gospodarki.
- Odminną tendencję obserwuje się w przypadku gwarancji COSME, których miesięczna sprzedaż w latach 2020 i 2021 wyraźnie spadła w porównaniu z okresem przed pandemicznym (choć w tym przypadku również wprowadzono pewne zmiany w zakresie warunków, na jakich udzielane są gwarancje). Spadek rozpoczął się w pierwszej połowie roku 2020, natomiast od maja 2020 roku wartość udzielonych gwarancji i wygenerowany kredyt utrzymują się na

- względnie stałym poziomie (wygenerowany kredyt oscyluje w przedziale 70-100 mln zł).
- Zmniejszona okresowo popularność gwarancji COSME wynika najprawdopodobniej ze zwiększonej relatywnej atrakcyjności gwarancji de minimis. Można przypuszczać, że o ile w przeszłości gwarancja COSME była rozważana przez przedsiębiorców jako alternatywa dla gwarancji de minimis ze względu na bardziej atrakcyjne (wybrane) warunki, to obecnie stanowi ona przede wszystkim uzupełnienie gwarancji de minimis, z którego korzystają głównie przedsiębiorcy, którzy nie mają już możliwości sięgnięcia po pomoc de minimis. Zmiana warunków, na jakich w okresie pandemii udzielane są gwarancje de minimis przyczyniła się w pewnym sensie do zachwiania komplementarności tych gwarancji i spadku zainteresowania rynku gwarancjami COSME na rzecz gwarancji de minimis.

Blisko co piąta złotówka całkowitego kredytu dla firm z sektora MŚP w Polsce jest aktualnie objęta zabezpieczeniem BGK

Rys. 22. Skumulowana wartość finansowania wygenerowanego dzięki gwarancjom de minimis i COSME oraz udział tego finansowania w całkowitym kredycie dla MŚP (dane na koniec kwartałów)

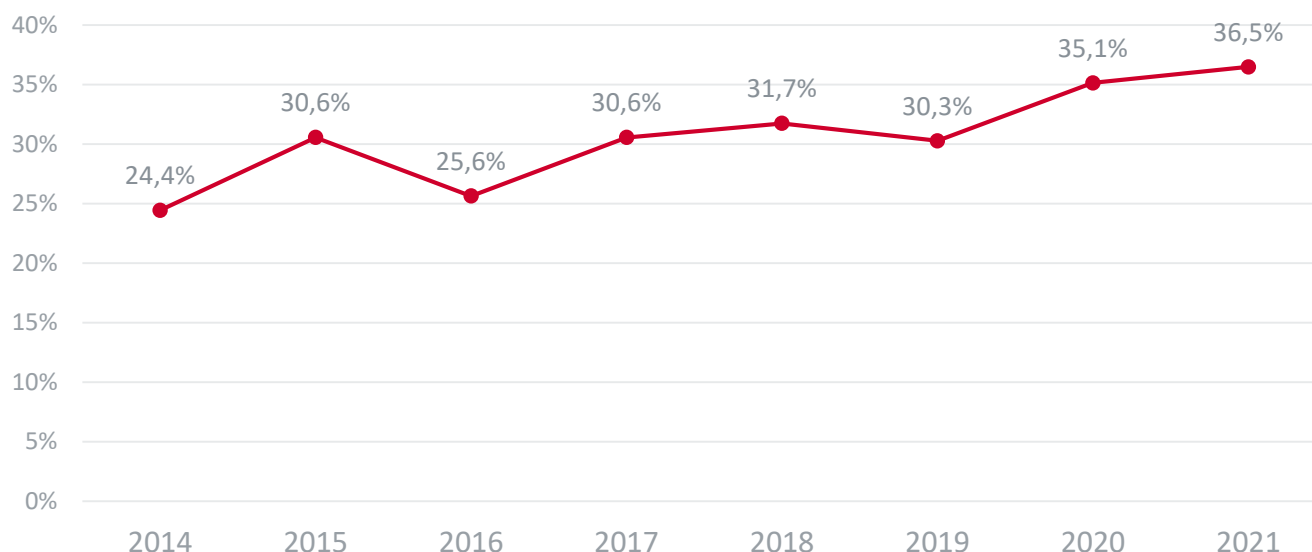

- W marcu 2020 roku gwarancje de minimis stały się jednym z istotnych elementów tarczy antykryzysowej wspierającej przedsiębiorców w walce ze skutkami kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19. Wiązało się to ze zmianą warunków, na jakich gwarancje te są udzielane polskim przedsiębiorcom z sektora MŚP. Od wtedy obserwujemy wyraźny wzrost popularności tego instrumentu - rośnie zarówno wartość kredytu wygenerowanego dzięki gwarancjom, jak i udział tego kredytu w całkowitym kredycie dla MŚP. O ile w przeszłości udział kredytów wygenerowanych dzięki gwarancjom de minimis w ogólnej puli kredytów udzielonych polskim MŚP nie przekraczał 12%, to w drugim kwartale 2021 roku wynosił on już 17%. Wskaźnik ten wzrósł od początku pandemii (od II kwartału 2020 roku) o 6,9 punktów procentowych.
- Wartość kredytu, jaką generują gwarancje COSME jest dużo niższa – pod koniec drugiego kwartału 2021 roku stanowiła ona 1,7% całkowitej wartości kredytu dla MŚP. Warto jednak zauważyć, że do II kwartału 2020 roku znaczenie gwarancji COSME systematycznie rosło (przy delikatnie spadającym znaczeniu gwarancji de minimis).
- Sumując udział kredytów wygenerowanych dzięki gwarancjom de minimis i COSME w całym kredycie dla MŚP można stwierdzić, że już **blisko co piąta złotówka kredytu dla MŚP w Polsce jest aktualnie (koniec II kwartału 2021) objęta zabezpieczeniem BGK.**

Sumaryczna wartość luki finansowej, jaką w latach 2014-2021 udało się wypełnić dzięki gwarancjom de minimis wynosi obecnie około 66,5 mld PLN

3,7 mld PLN kredytu inwestycyjnego
oraz 62,8 mld PLN kredytu obrotowego to
całkowity dodatkowy kredyt wygenerowany dzięki gwarancjom
de minimis w latach 2014-2021

Rys. 23. Stosunek kredytu udzielonego firmom w luce finansowej do całości kredytu wygenerowanego dzięki gwarancjom de minimis (wartości skumulowane)

- Z punktu widzenia oceny efektów gospodarczych programu gwarancyjnego interesująca jest przede wszystkim wartość dodatkowego kredytu, który nie powstałby, gdyby nie zabezpieczenie w postaci gwarancji de minimis. Można przyjąć, że ten kredyt stanowi finansowanie, które wypełnia istniejącą lukę finansową w dostępie polskich MŚP do kapitału.
- Aby oszacować wartość luki, jaką pozwalają wypełnić gwarancje de minimis, stosujemy jej największą definicję – uwzględniamy w niej tylko tych przedsiębiorców, którzy w badaniu ankietowym zadeklarowali, iż bez gwarancji de minimis w ogóle nie uzyskaliby finansowania. Szacunki nie obejmują natomiast przedsiębiorców, którzy zadeklarowali, że bez gwarancji otrzymaliby kredyt o niższej wartości lub na gorszych warunkach. Oznacza to, że nasze szacunki dotyczące wpływu gwarancji de minimis na rozmiar luki można traktować jako konserwatywne (dolna wartość).
- Nasza analiza sugeruje, że **wartość**

dodatkowego kredytu wygenerowanego w latach 2014-2021 dzięki wsparciu gwarancyjnemu ze strony BGK, wynosi obecnie aż 66,5 mld PLN – to 36,5% całkowitego kredytu zabezpieczonego do tego czasu gwarancjami de minimis (182,1 mld PLN). Zdecydowana większość tej kwoty (62,8 mld PLN) przypada na kredyty obrotowe.

▪ Udział kredytu wygenerowanego dzięki zabezpieczeniu w postaci gwarancji de minimis w całkowitej kwocie kredytu zabezpieczonego dzięki tym gwarancjom rośnie niemal nieprzerwanie od 2014 roku. Oznacza to, że program gwarancji de minimis trafia do grupy docelowej i wypełnia lukę na rynku gwarancji bankowych.

W okresie pandemii wzrosło znaczenie gwarancji de minimis dla rynku pracy – dzięki nim w ostatnim roku udało się utworzyć 21,4 tys. i utrzymać 119,3 tys. miejsc pracy

- Jak wynika z naszych szacunków bazujących na danych zebranych od przedsiębiorców, dzięki dodatkowemu kredytowi wygenerowanemu z udziałem gwarancji de minimis w okresie od 2014 roku do sierpnia roku 2021 udało się utrzymać w sumie około 304 tysiące zagrożonych miejsc pracy, a do tego utworzyć około 146 tysięcy nowych miejsc pracy.
- Wyniki ostatniego badania wskazują, że znacząco wzrosła liczba zachowanych miejsc pracy – przewyższa ona ostatni szacunek sprzed pandemii prawie trzykrotnie. Liczba utworzonych miejsc pracy również rośnie,

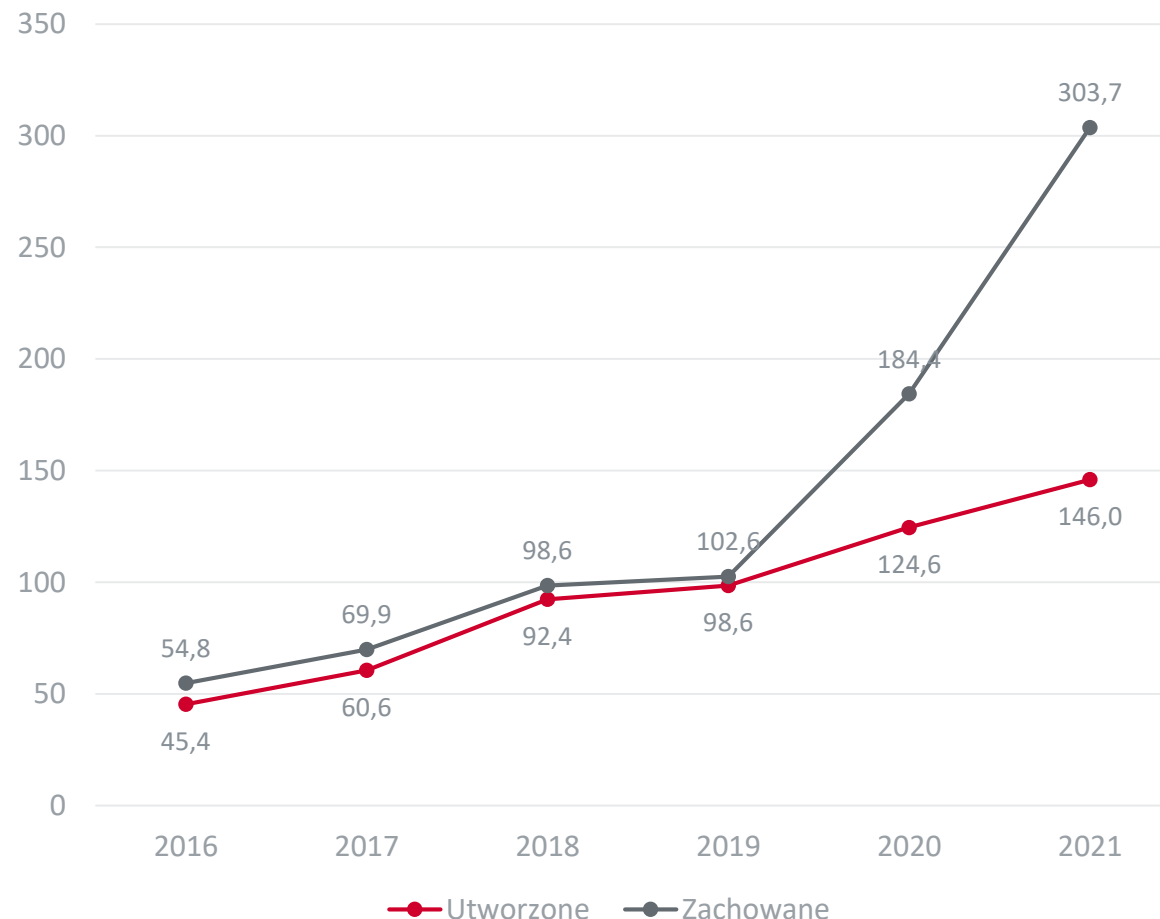
wzrost ten jest jednak co do zasady zgodny z trendem obserwowanym jeszcze przed pandemią.

- Duży wzrost liczby zachowanych miejsc pracy obserwowany w ostatnich latach jest przede wszystkim efektem zwiększonej popularności gwarancji de minimis, którą obserwuje się od początku pandemii. Utrzymanie miejsc pracy było jednym z głównych celów wprowadzenia tarczy antykryzysowej. Z przedstawionych szacunków wynika, że gwarancje de minimis wspierała realizację tego celu.

Dodatkowy kredyt wygenerowany w latach 2014-2021 dzięki gwarancjom de minimis pozwolił zachować

303,7 tys. oraz utworzyć
146,0 tys. miejsc pracy

Rys. 24. Liczba miejsc pracy utworzonych i zatrzymanych dzięki dodatkowemu kredytowi wygenerowanemu w programie de minimis (wartości skumulowane) [tys.]

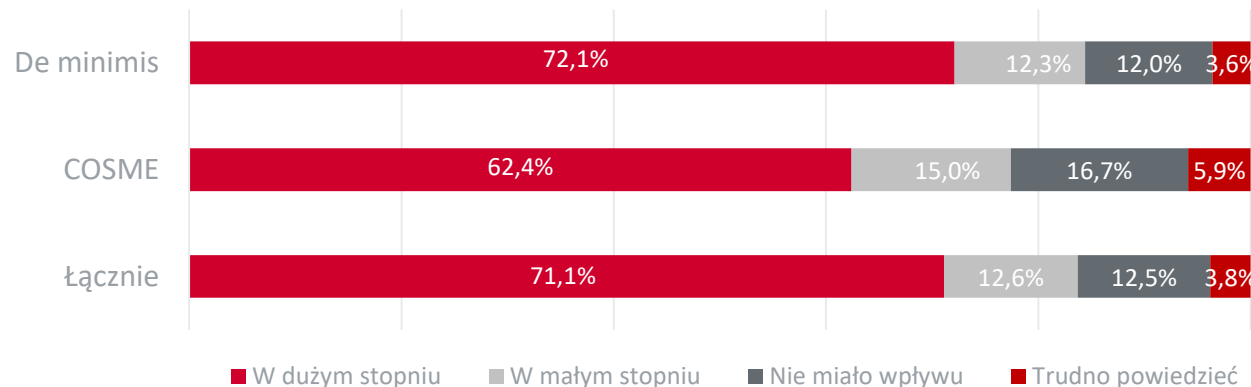

5.

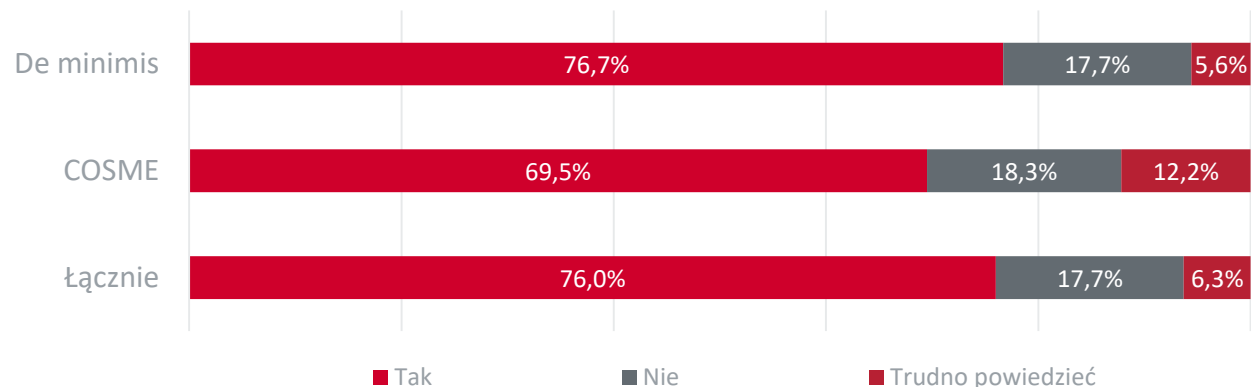
**Gwarancje BGK w walce
ze skutkami pandemii
COVID-19**

Gwarancje BGK okazały się istotnym instrumentem pozwalającym przetrwać pandemię i ustabilizować sytuację finansową polskich firm z sektora MŚP

Rys. 25. Ocena stopnia w jakim finansowanie uzyskane dzięki gwarancji BGK przełożyło się na przetrwanie kryzysu wywołanego pandemią COVID-19

Rys. 26. Odsetek przedsiębiorców twierdzących, że finansowanie uzyskane dzięki gwarancjom BGK pozwoliło na stabilizację sytuacji finansowej firmy

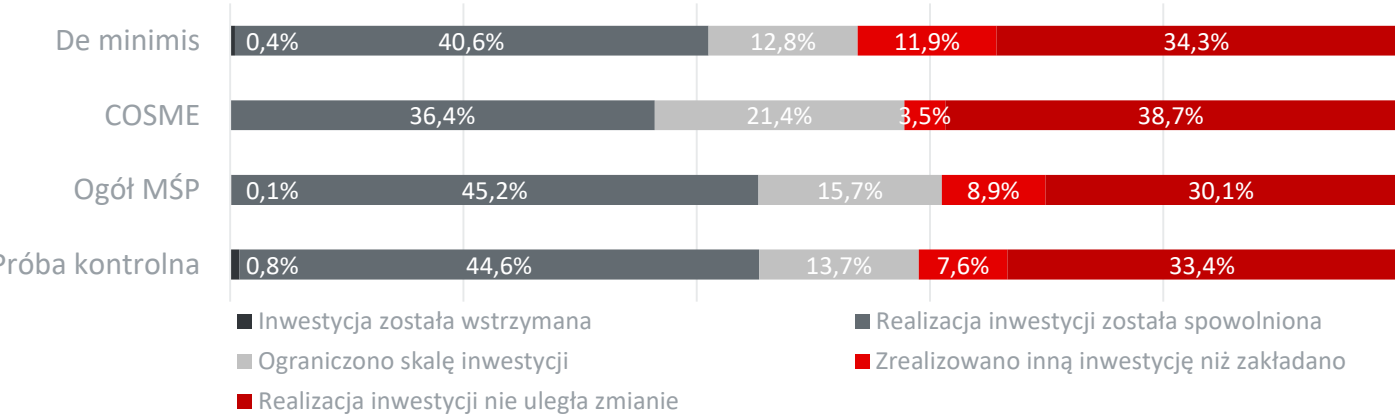
- Beneficjenci gwarancji BGK w zdecydowanej większości przyznają, że finansowanie zabezpieczone gwarancjami de minimis i COSME pomogło im przetrwać kryzys, w jakim znalazł się sektor MŚP w wyniku wprowadzenia ograniczeń działalności gospodarczej związanych z pandemią COVID-19. Blisko trzy czwarte beneficjentów gwarancji de minimis (72,1%) i dwie trzecie beneficjentów gwarancji COSME (62,4%) przyznaje, że kredyt zabezpieczony gwarancjami BGK okazał się dla nich dużym wsparciem. Dalsze 12,3% oraz 15% przyznaje, że finansowanie zabezpieczone odpowiednio gwarancjami de minimis oraz COSME było umiarkowanym wsparciem w okresie pandemii.
- Ponad trzy czwarte firm, które w okresie od marca do grudnia 2020 roku pozyskały kredyt z gwarancją de minimis (76,7%) i ponad dwie trzecie beneficjentów gwarancji COSME (69,5%) przyznaje, że w wyniku uzyskania kredytu z gwarancją BGK ich sytuacja finansowa uległa stabilizacji. Biorąc

pod uwagę zmianę warunków udzielania gwarancji de minimis i włączenie tego instrumentu do tzw. tarczy antykryzysowej, te wyniki nie powinny dziwić. Gwarancje stały się bezpłatne i zabezpieczają kredyt w większym stopniu (tj. do 80%). Celem tych zmian była od początku przede wszystkim stabilizacja sytuacji finansowej firm, które ze względu na wprowadzone ograniczenia działalności gospodarczej znalazły się w wielu przypadkach w skrajnie niepewnej sytuacji. Jak wynika z deklaracji przedsiębiorców, dzięki wprowadzonym zmianom cel ten został osiągnięty.

- O ustabilizowaniu swojej sytuacji dzięki finansowaniu uzyskanemu z gwarancjami BGK relatywnie najczęściej wspominają firmy o zasięgu ogólnopolskim (84,6%), działające na rynku najkrócej (79,2%) oraz funkcjonujące w sektorze finansowym (86,4%), zdrowotnym i edukacyjnym (84,8%) oraz budowlanym (81,1%).

Pandemia COVID-19 miała negatywny wpływ na realizację planowanych inwestycji, w znacznie mniejszym stopniu oddziaływała na zdolność do regulowania zobowiązań

Rys. 27. Wpływ pandemii COVID-19 na realizację planowanych inwestycji

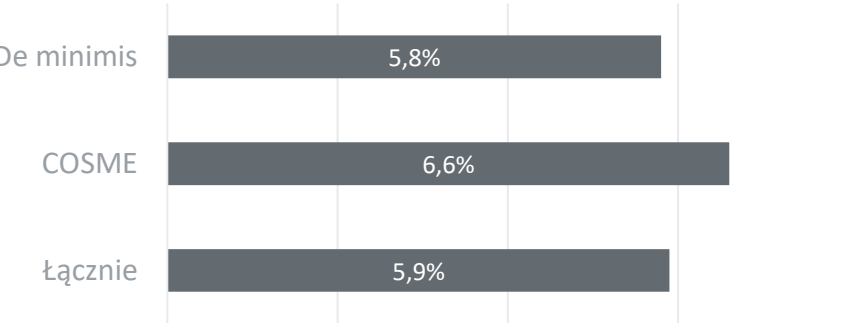

- Zdecydowana większość beneficjentów gwarancji BGK nie doświadczyła problemów ze spłatą kredytów, które wynikałyby z przyczyn związanych z pandemią. Przedsiębiorcy, którzy deklarują, że napotkali trudności w tym zakresie, radzili sobie ze spłatą rat pozyskując dodatkowe finansowanie z innych źródeł lub korzystając z rozwiązań oferowanych w ramach tzw. tarczy antykryzysowej.
- Problemy ze spłatą kredytów relatywnie częściej odczuwały firmy średnie, a jednocześnie działające lokalnie lub w ramach jednego województwa. Relatywnie najczęściej były to firmy zlokalizowane we wschodnim makroregionie oraz działające w branżach finansowej i profesjonalno-naukowej. Co ciekawe, rzadziej były to

firmy znajdujące się w luce finansowej. Okazuje się też, że większe trudności rodziła spłata kredytów inwestycyjnych niż obrotowych.

- O ile spłata zobowiązań nie była częstym problemem wśród polskich MŚP, to duża część firm z tej grupy borykała się z trudnościami z terminową realizacją zaplanowanych inwestycji. Firmy, które ostatecznie zrealizowały swoje plany, w większości przyznawały, że były zmuszone spowolnić realizację inwestycji lub ograniczyć ich skalę. Nieliczne musiały inwestycje po prostu wstrzymać. Firmy korzystające z gwarancji BGK miały nieco mniejsze problemy z realizacją inwestycji.

Rys. 28. Odsetek firm, które w związku z pandemią COVID-19 doświadczyły problemów ze spłatą kredytu z gwarancją

W jaki sposób firma poradziła sobie z tymi trudnościami?

	De minimis (N=52)	COSME (N=7)
Skorzystaliśmy z wakacji kredytowych	3,4%	0,0%
Skorzystaliśmy z pomocy oferowanej w ramach tarczy antykryzysowej	46,2%	64,3%
Pozyskaliśmy finanse na spłatę z innych źródeł	51,6%	55,6%
Jeszcze nie poradziliśmy sobie z tym problemem	7,7%	0,0%
Trudno powiedzieć	1,3%	0,0%

6.

Podsumowanie

Gwarancje BGK wpływają na ograniczenie luki w finansowaniu firm z sektora MŚP, a w ostatnich dwóch latach wspierały polskie firmy w walce ze skutkami pandemii

- Niemal połowa firm (48%), które od marca do grudnia 2020 roku pozyskały kredyt z gwarancją de minimis lub COSME przyznaje, że uzyskanie finansowania nie byłoby możliwe bez zabezpieczenia w formie gwarancji BGK. Dodając do tego firmy twierdzące, że bez gwarancji co prawda uzyskałyby kredyt, ale byłoby to finansowanie na gorszych warunkach, odsetek firm w luce finansowej (rozumianej szeroko), które zostały wsparte gwarancjami BGK, wzrósłby do 68%.
- Znaczenie gwarancji BGK w poszerzaniu dostępu do finansowania dla firm z sektora MŚP było szczególnie widoczne w okresie pandemii. Beneficjenci gwarancji de minimis w badaniach za lata 2020 i 2021 wyraźnie częściej niż w przypadku badań z okresu 2016-2019 przyznawali, że bez gwarancji BGK uzyskanie kredytu byłoby niemożliwe.
- Gwarancje BGK okazały się niezwykle istotne w ograniczeniu negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19. Niemal trzy czwarte odbiorców gwarancji de minimis (72,1%) i blisko dwie trzecie odbiorców gwarancji COSME (62,4%) wyraża przekonanie, że finansowanie uzyskane dzięki gwarancjom BGK pomogło im przetrwać kryzys wywołany pandemią COVID-19.
- Z naszego badania wynika, że pandemia nie przełożyła się w znaczący sposób na zdolność regulowania zobowiązań przez przedsiębiorców z sektora MŚP, miała jednak istotny negatywny wpływ na realizację planowanych inwestycji. Większość firm, które w ostatnim roku zrealizowały swoje plany przyznaje, że przez pandemię były zmuszone wstrzymać inwestycje, spowolnić je lub ograniczyć zakresowo. Firmy finansujące swoje inwestycje kredytami zabezpieczonymi przez BGK z trudnościami tymi mierzyły się minimalnie rzadziej niż inne przedsiębiorstwa.
- Beneficjenci gwarancji de minimis i COSME zdecydowanie częściej niż przeciętne firmy z sektora MŚP deklarują, że w okresie dwunastu miesięcy przed badaniem dostrzegły poprawę swojej sytuacji finansowej. Szczególnie korzystnie wypada ocena zmian w zakresie płynności finansowej, pozycji rynkowej, zatrudnienia oraz inwestycji.
- W ciągu dwunastu miesięcy przed badaniem, inwestycji dokonało 28% firm posiadających kredyt z gwarancją de minimis i 25% firm z gwarancją COSME, podczas gdy wśród ogółu MŚP projekt inwestycyjny w tym samym czasie zrealizowało jedynie 14% przedsiębiorstw. Co więcej, inwestycje firm korzystających z produktów gwarancyjnych BGK miały charakter innowacyjny trzykrotnie częściej niż przeciętne projekty inwestycyjne realizowane w sektorze MŚP.
- Inwestycji dokonało 85% firm, które w roku 2020 pozyskały kredyt inwestycyjny z gwarancją BGK, ale również 27% firm, które w ramach programów gwarancyjnych pozyskały kredyt obrotowy.
- Firmy, które twierdzą, że bez gwarancji BGK nie dostałyby kredytu (firmy znajdujące się w wąsko rozumianej luce) i dysponowały mniejszym potencjałem kapitałowym, dzięki wsparciu uzyskanemu ze strony BGK deklarowały nieco częściej poprawę swojej sytuacji na przestrzeni ostatnich dwunastu miesięcy niż firmy, które w swojej ocenie otrzymałyby kredyt nawet bez gwarancji BGK. Oznacza to, że gwarancje oddziałują na firmy w luce silniej, niż na inne przedsiębiorstwa, które pozyskały kredyty z gwarancją.
- Niemal co piąta złotówka kredytu udzielonego polskim MŚP (18,7%) jest objęta zabezpieczeniem w postaci gwarancji de minimis (17,0%) lub COSME (1,7%).
- Szacujemy, że od kiedy gwarancje de minimis trafiły do oferty BGK, do sierpnia 2021 roku w gospodarce pojawiło się 66,5 mld PLN dodatkowego kredytu (z czego 62,8 mld PLN stanowił kredyt obrotowy, a 3,7 mld PLN inwestycyjny), który nie powstałby bez wsparcia gwarancyjnego ze strony BGK.
- Można również szacować, że dodatkowe kredyty zabezpieczone gwarancjami de minimis przełożyły się na utworzenie 146 tys. nowych miejsc pracy i utrzymanie około 304 tys. miejsc pracy, które były zagrożone. Było to szczególnie istotne w okresie pandemii.
- Gwarancje de minimis i COSME są oceniane przez firmy, które z nich korzystają jako łatwe w pozyskaniu i generalnie spełniające oczekiwania, dlatego przedsiębiorcy dość powszechnie deklarują gotowość do ich dalszego rekomendowania innym.

Metodologia badania i charakterystyka badanych firm

Organizacja badania

Cel badań

Ocena Programu gwarancji de minimis i COSME – ich wpływu na zwiększenie dostępu do finansowania zewnętrznego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz na ich rozwój.

Metoda badawcza

Badanie ilościowe na próbie zasadniczej i kontrolnej.

Techniki badawcze

CATI (*Computer Assisted Telephone Interview*) oraz kwerenda danych zastanych (*desk research* oraz analiza danych sprawozdawczych BGK).

Próba zasadnicza

Przedsiębiorstwa z sektora MŚP (N=1000), które w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2020 roku uzyskały kredyt obrotowy (N=950) i/lub inwestycyjny (N=50) z gwarancją de minimis (N=750) lub COSME (N=250).

Próba kontrolna

Przedsiębiorstwa z sektora MŚP odzwierciedlające strukturę ogółu MŚP w Polsce ze względu na wielkość firmy, sektor działalności i makroregion (N=1000).

Na potrzeby porównań skonstruowano również dodatkową wagę, która na bazie próby kontrolnej pozwoliła odzwierciedlić strukturę beneficjentów gwarancji BGK ze względu na wielkość, sektor działalności i makroregion. W grupie tej uwzględnione zostały wyłącznie te przedsiębiorstwa, które w badanym okresie nie korzystały z gwarancji de minimis i COSME.

Realizacja badań

Badania zrealizowane zostały przez CBM Indicator na zlecenie BGK w okresie od sierpnia do września 2021 roku.

Charakterystyka próby badawczej

Struktura beneficjentów gwarancji de minimis i COSME pod wieloma względami różni się od struktury ogółu firm z sektora MŚP w Polsce:

- W grupie beneficjentów gwarancji BGK relatywnie częściej lokują się firmy małe i średnie, mniej jest w niej natomiast mikroprzedsiębiorstw.
- Jeśli chodzi o rozkład branżowy, to można stwierdzić, że w grupie beneficjentów gwarancji BGK mamy nadwyżkę firm przemysłowych, handlowych i transportowych ale mniej niż można by się spodziewać firm z sektora finansowego, profesjonalno-naukowego, a także edukacyjnego, zdrowotnego oraz zajmujących się innymi usługami.
- O kredyty z gwarancjami BGK relatywnie częściej występują firmy o szerszym zasięgu działania,

w tym eksportujące.

- Są to raczej firmy młodsze, o wyższych przychodach i bardziej zadowalającej sytuacji finansowej.
- Beneficjenci gwarancji BGK nieco częściej niż pozostałe MŚP korzystają z innych form wsparcia przedsiębiorców, w tym również z rozwiązań oferowanych w ramach tzw. tarczy antykryzysowej.

Charakterystyka próby badawczej

Tab. 9. Rozkłady procentowe próby przed i po ważeniu

1/3	Beneficjenci gwarancji BGK		Ogół MŚP		
	Dane ważone:	NIE	TAK	NIE	TAK
Wielkość firmy					
Mikro		60,0%	69,9%	59,4%	96,0%
Mała		25,0%	20,5%	25,8%	3,3%
Średnia		15,0%	9,5%	14,8%	0,8%
Branża					
Przemysł		26,9%	22,6%	16,2%	15,9%
Budownictwo		8,9%	10,6%	11,1%	11,5%
Handel		31,8%	31,1%	19,7%	20,1%
Transport i gospodarka magazynowa		11,0%	11,3%	6,7%	5,6%
Ochrona zdrowia i edukacja		3,2%	3,2%	9,9%	8,7%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		6,3%	7,5%	10,2%	9,9%
Działalność finansowa, ubezpieczeniowa, rynek nieruchomości		1,7%	2,2%	8,4%	8,7%
Hotelarstwo i gastronomia		2,2%	2,7%	1,4%	3,4%
Pozostałe usługi		8,0%	8,7%	16,3%	16,2%
Makroregion					
Południowy		19,1%	18,6%	20,3%	20,1%
Północno-zachodni		19,0%	18,7%	15,5%	14,6%
Południowo-zachodni		13,1%	14,2%	14,3%	13,0%

2/3	Beneficjenci gwarancji BGK		Ogół MŚP		
	Dane ważone:	NIE	TAK	NIE	TAK
Północny		14,1%	13,7%	12,9%	13,4%
Centralny		9,5%	8,8%	7,6%	8,3%
Wschodni		11,5%	11,3%	8,8%	11,6%
Województwo mazowieckie		13,7%	14,7%	20,6%	18,9%
Zasięg działalności firmy na rynku					
lokalny		23,4%	23,9%	18,1%	23,9%
wojewódzki		16,5%	16,0%	30,5%	35,9%
ogólnopolski		34,2%	34,5%	35,4%	27,4%
międzynarodowy		25,9%	25,6%	15,9%	12,8%
ogólnopolski		34,2%	34,5%	35,4%	27,4%
międzynarodowy		25,9%	25,6%	15,9%	12,8%
Rok rozpoczęcia działalności					
1989-2000		36,3%	33,6%	45,7%	46,0%
2001-2010		38,8%	40,4%	29,0%	29,2%
2011-2021		24,9%	26,1%	25,3%	24,8%
Przeciętny wiek		17 lat	17 lat	19 lat	19 lat
Przychody za rok 2020					
do 3 mln PLN		51,1%	59,0%	45,9%	73,7%
powyżej 3 mln PLN do 10 mln PLN		25,3%	23,9%	23,0%	21,7%
powyżej 10 mln PLN		23,6%	17,1%	31,2%	4,6%

3/3	Beneficjenci gwarancji BGK		Ogół MŚP		
	Dane ważone:	NIE	TAK	NIE	TAK
Działalność eksportowa					
Tak		25,9%	25,6%	16,2%	13,2%
Nie		74,1%	74,4%	83,8%	86,8%
Ocena sytuacji finansowej firmy					
Bardzo dobra		2,8%	2,6%	2,2%	0,4%
Dobra		61,5%	60,9%	54,9%	55,1%
Ani dobra ani zła		32,5%	33,3%	30,6%	31,3%
Zła		3,2%	3,2%	11,1%	11,7%
Bardzo zła		0,0%	0,0%	1,2%	1,5%
Przewidywania sytuacji finansowej firmy					
Zdecydowanie się poprawi		10,2%	10,6%	1,6%	1,3%
Raczej się poprawi		23,7%	23,1%	57,1%	56,8%
Pozostanie na aktualnym poziomie		36,8%	35,5%	40,3%	40,7%
Raczej się pogorszy		1,8%	2,0%	0,9%	1,0%
Zdecydowanie się pogorszy		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Trudno powiedzieć		27,5%	28,8%	0,1%	0,1%
Wykorzystanie instrumentów z tzw. tarczy antykrzysowej					
Tak		61,7%	62,7%	54,8%	55,8%
Nie		38,3%	37,3%	45,2%	44,2%

Autorzy raportu:

Rafał Boguszewski

Ekspert ds. Ewaluacji

rafal.boguszewski@bgk.pl

Oliwia Samołyk

Ekspert ds. Analiz Rynków

oliwia.samolyk@bgk.pl

Mateusz Walewski

Dyrektor Departamentu Badań i Analiz

mateusz.walewski@bgk.pl

Adam Piłat

Menedżer Zespołu ds. Analiz
Strategicznych i Programowych

adam.pilat@bgk.pl

Informacje i zastrzeżenia prawne Niniejsza publikacja (dalej: „Publikacja”) stanowi „publikację handlową” w rozumieniu art. 36 ust. 2 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy (dalej: „Rozporządzenie 565”). Publikacja nie została przygotowana zgodnie z wymogami prawnymi zapewniającymi niezależność badań inwestycyjnych ani nie podlega żadnym zakazom w zakresie rozpowszechniania badań inwestycyjnych.

Niniejsza Publikacja nie stanowi (a) badań inwestycyjnych w rozumieniu art. 36 ust. 1 Rozporządzenia 565; bądź (b) doradztwa inwestycyjnego w rozumieniu art. 69 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; bądź (c) usługi badawczej w rozumieniu § 2 pkt 22 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych, bądź (d) zachęty do nabywania, zbywania, działania, inwestowania czy pozbywania się inwestycji; bądź (e) porady inwestycyjnej, podatkowej, prawnej, lub innego typu; bądź (f) oceny lub zapewnienia opłacalności inwestycji w instrumenty finansowe nią objęte; bądź (g) oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego.

Publikacja jest przeznaczona do rozpowszechniania wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsza Publikacja wyraża wiedzę oraz poglądy autorów według stanu na moment jej sporządzenia i mogą ulegać zmianie. Autorzy nie uwzględniają w Publikacji jakichkolwiek indywidualnych celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej, ani potrzeb czy żądań potencjalnych adresatów Publikacji. Zawarte w Publikacji opinie autorów zostały sporządzone przez nich w sposób samodzielny. Publikacja została sporządzona z zachowaniem należytej staranności oraz na podstawie informacji dostępnych publicznie w momencie jej sporządzenia lub pozyskanych ze źródeł wiarygodnych dla Banku aktualnych na moment jej sporządzenia i nie będzie podlegać aktualizacji. Bank nie gwarantuje kompletności, prawdziwości lub dokładności danych źródłowych.

Bank nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne decyzje inwestycyjne podjęte na podstawie niniejszej Publikacji ani za ewentualne szkody poniesione w wyniku takich decyzji inwestycyjnych. Publikacja nie może być traktowana jako zapewnienie lub gwarancja uniknięcia strat, lub osiągnięcia potencjalnych lub spodziewanych rezultatów, w szczególności zysków lub innych korzyści z transakcji realizowanych na jej podstawie lub w związku z powstrzymaniem się od realizacji takich transakcji.

Brak jest powiązań oraz okoliczności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na obiektywność Publikacji. Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów w ramach świadczenia Usług Inwestycyjnych lub Usług Dodatkowych przez Bank zawiera opis faktycznych

wewnętrznych rozwiązań organizacyjnych i administracyjnych oraz wszelkich barier informacyjnych ustanowionych w celu zapobiegania konfliktom interesów.

Niniejsza Publikacja jest prawnie chroniona zgodnie z ustawą z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Powielanie bądź publikowanie w jakiegokolwiek formie niniejszej Publikacji, w całości lub w części, lub wykorzystywanie materiału do własnych opracowań celem publikacji, bez pisemnej zgody Banku jest zabronione.

Ewentualne oceny formułowane w Publikacji zostały dokonane po zastosowaniu kombinacji metod, w szczególności analizy fundamentalnej, porównawczej, rynkowej i technicznej. Analiza fundamentalna zmierza do określenia przyszłych parametrów rynkowych bazując na obiektywnych czynnikach. Wynikem analizy fundamentalnej towarzyszy ryzyko, że zmiany rynkowe bywają determinowane również przez niefundamentalne czynniki. Analiza porównawcza polega na porównywaniu wycen rynkowych aktywów o podobnych charakterystykach w celu zidentyfikowania bezwzględnego i względnego przewartościowania lub niedowartościowania. Analiza porównawcza niesie ryzyko związane z wyciąganiem błędnych wniosków przy porównywaniu nietożsamych aktywów. Analiza rynkowa jest zorientowana na przewidywaniu zmian popytu i podaży na dane aktywo. Bazuje ona jednak na częściowej wiedzy rynkowej oraz często opóźnionych danych, co przekłada się na ryzyka dla formułowanych wniosków. Analiza techniczna polega na badaniu wykresów obrazujących historyczne kształtowanie się cen i innych parametrów rynkowych w celu określenia, w jaki sposób ukształtują się one w przyszłości. Niesie ona jednak ryzyko wynikające z tego, że zjawiska z przeszłości nie muszą się powtórzyć w przyszłości.

Bank Gospodarstwa Krajowego z siedzibą w Warszawie, Al. Jerozolimskie 7, 00-955 Warszawa; Infolinia: 801 598 888, +48 22 599 8888 Faks: +48 22 627 03 78 e-mail: bgk@bgk.pl

Organem sprawującym nadzór nad działalnością Banku jest Komisja Nadzoru Finansowego z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Pięknej 20.